

ADVOKATEN

RETSSIKKERHED · UAFHÆNGIGHED · INTEGRITET 01 2025

NY PRO BONO MODEL KAN BANE VEJEN
Der skal mere klarhed og fælles forståelse omkring advokatvirksomheders pro bono-arbejde. Advokatsamfundet vil øge opmærksomheden med et nyt charter.

RETSSIKKERHEDSALLIANCE
Tilliden til skattesystemet er tæt på at svigte.
"Der er store områder, hvor det kører med ringe retssikkerhed."

TÆT PÅ JUSTITSMORD

Forsvaret var helt afgørende i fiskekuttersagen, mener Mette Maria Lorentzen, som var forsvarsadvokat for en af fem tiltalte, der blev frifundet for drab efter lang tid i varetægt.

ADVOKATEN 01 2025

“Vi skal blive ved med at diskutere emner som langvarige varetægtsfængslinger eller politiets brug af ansigtsgenkendelse.”

Side 40

5 LEDER

6+8 KORT NYT

10 TEMA OM PRO BONO: NY MODEL KAN BANE VEJ FOR HJÆLP TIL FLERE

Med en ny indsats og model ønsker Advokatsamfundet at øge advokat virksomhedernes fokus på pro bono-arbejdet i Danmark. “Mange advokater og virksomheder engagerer sig allerede i pro bono-arbejde, men vores erfaring er, at der mangler klarhed om, hvad der reelt falder ind under begrebet,” siger Andrew Hjuler Crichton, generalsekretær i Advokatsamfundet.

14 TRE ADVOKATER FORTÆLLER OM PRO BONO-ARBEJDE

22 ADVOKATDAGBOG

“Dagen startes med en coaching session i indre by. Det mentale helbred er vigtigt, så derfor har jeg altid brugt sparring fra psykologer, coaches, terapeuter mv. .”

Følg med i advokat Helle Halts liv i en uge.

30 RETSSIKKERHEDSALLIANCEN

Landets skatteadvokater er langt fra imponerede over retssikkerheden i skattesystemet. “Man lovgiver på en måde, så borgere vanskeligt skal kunne gøre noget – indsætter klagebegrænsninger osv. Det synes jeg trækker meget ned,” siger Christian Bachmann, formand for Advokatrådets skatteudvalg.

36 ADVOKATER SET UDEFRA

På trods af flere sager hvor advokater er sat på anklagebænken for blandt andet hvidvask, mener politidirektør for NSK, Lasse Boje, at det er et fåtal, der er involveret i ulovligheder, og at advokater generelt er dygtige specialister, som politi og anklagere skal samarbejde med.

“En af de helt afgørende ting ved vurderingen af sagen var blandt andet ‘rækkevidden af nødværge og excess i nødværge’. Fordi de stod jo i en situation, hvor de ikke kunne ringe efter hjælp, og så forvente at den stod der indenfor fem minutter.” Side 44.

42 MIN SAG

SYSTEMET HAVDE TUNNELSYN I FISKEKUTTERSAGEN

Fiskekuttersagen kunne have fået et andet udfald, hvis forsvaret ikke havde været ekstra grundige i deres arbejde og selv fundet materiale, der understøttede de tiltaltes forklaringer. Det mener forsvarsadvokat Mette Maria Lorentzen.

50 CHRISTIANSBORG-INTERVIEW

“Politikernes konstante behov for at vise handlekraft er problematisk.” Det siger medlem af Folketingets Retsudvalg, Zenia Stampe (RV).

52 TILSYN – HVIDVASK

Kundekendskabsprocedurer for fysiske personer

54 ADVOKATNÆVNET

Nyere kendelser

58 BØGER

TAG EN MASTER I SKAT

*Som advokat skal
du have en forståelse
for skat – det får du
på Master i Skat*

Anne Kjørhus Mortensen
Advokat i Ret&Råd

Skat er fundamentalt for advokater, fordi skatteret binder så mange juridiske discipliner sammen. Men skattelovgivningen er under konstant forandring, og det stiller store krav til alle, der arbejder med at sikre korrekt håndtering og rådgivning. Med en Master i Skat går du fra kompetence til ekspertise og får specialviden på det højeste faglige niveau for en skatteuddannelse i Danmark. Læs mere om Master i Skat på masteriskat.dk

Testamente til fordel for Dansk Kræftforskningsfond skaber resultater

Fonden er fritaget for at betale boafgift, og alle beløb går ubeskåret til kræftforskning. Midlerne bliver uddelt af internationalt anerkendte kræftforskere, der ligesom bestyrelsen arbejder ulønnet for fonden.

DANSK KRÆFTFORSKNINGSFOND

Dansk Kræftforskningsfond, c/o Plesner, Amerika Plads 37,
2100 København Ø, Tlf. 33 12 11 33, Giro 655 00 29,
Danske Bank, reg. 3946, konto 394 63 63 618
www.dansk-kræftforsknings-fond.dk

Vi har 15 års erfaring med at optimere
advokatbranchens
IT-programmer

Beskyt jer mod cyberkriminalitet med
en IT-sikkerhedsløsning fra TD-K A/S

Advokatsamfundet arbejder på politisk neutralt grundlag for borgernes retssikkerhed og for et velfungerende retssamfund. Vi fører tilsyn med alle landets advokater og sikrer derigennem advokaternes uafhængighed og integritet.

Advokatrådet er Advokatsamfundets bestyrelse og består af 15 advokater fra hele landet.

Advokatnævnet er en klageinstans, som er uafhængig af Advokatsamfundet, og som behandler klager over advokaters adfærd og salær.

ADVOKATEN 104. årgang udgives 4 gange årligt af Advokatrådet og er direkte kommunikationsorgan for cirka 8.400 advokater og advokatfuldmægtige. Magasinet tilgår endvidere Folketingets retsudvalg, domstolene, anklagemyndigheden og centraladministrationen.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør, presse- og kommunikationschef

Rasmus Holm Thomsen · rht@advokatsamfundet.dk

Redaktør **Isabel Fluxá Rosado** · ifr@advokatsamfundet.dk

Journalist **Nya Vecht** · nve@advokatsamfundet.dk

Journalist **Magd Said Hawran** · mha@advokatsamfundet.dk

ABONNEMENT (Priser er inkl. moms og forsendelse)

Indland 575 kr.

Studerende 375 kr.

Udlandsabonnement 600 kr.

Studerende i udlandet 400 kr.

Opsigelse kan ske med tre måneders varsel ved udgangen af en måned.

ANNONCER

Frontmedia.dk · 48 22 44 50 · mads@frontmedia.dk

Layout Bilgrav Design Aps

Bilgrav.com · 40 30 00 75 · jan@bilgrav.com

Tryk **Jørn Thomsen / Elbo A/S**

Jto.dk · 76 37 60 00 · jto@jto.dk

Forsidefoto **Jeppe Carlsen**

Signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter. Redaktionen hæfter ikke for artikelmanuskripter, der er tilsendt uopfordret. Hvis redaktionen skulle have krænkede ophavsrettigheder, er dette sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil blive honoreret, som havde vi indhentet tilladelsen i forvejen.

Tilmeldt dansk oplagskontrol.

Medlem af Danske Medier.

Issn 0107-5616 issn 1901-4546 (online)

Magasinet er trykt med vegetabiliske farver på miljøgodkendt papir.

Alle

advokater modtager link til onlineudgave af magasinet i nyhedsbrevet. Afmeld printudgaven af Advokaten på postkasse@advokatsamfundet.dk.

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

HJÆLP, DER RÆKKER UD OVER SALÆRET

Af Martin Lavesen, formand for Advokatrådet · Foto Jeppe Carlsen

Forestil dig at stå midt i en vanskelig situation, hvor juridisk hjælp er afgørende, men at du ikke har midler til at betale for den. For mange borgere er dette virkeligheden, og her kan advokater spille en helt særlig rolle. Med vores juridiske viden og kompetencer har advokater en unik mulighed for at træde til og tage sagen uden beregning – det, som vi kalder pro bono.

Selv om mange advokater yder denne indsats i dag, er det vores erfaring, at kendskabet til pro bono som begreb er mindre udbredt herhjemme end i udlandet. Og at advokater og advokatvirksomheder kan være i tvivl om, hvad der egentlig falder ind under pro bono, der som begreb er større og bredere end "kun" at føre sager uden beregning.

Derfor lancerer vi nu en dansk pro bono-model med inspiration fra andre lande. Modellen og dens charter definerer, hvad pro bono-arbejde indebærer i en dansk kontekst, og vores håb er, at det kan gøre flere i branchen fortrolige med begrebet, og forhåbentlig også få endnu flere til at engagere sig i pro bono-indsatser.

Det er helt og aldeles frivilligt, om man som advokat eller advokatvirksomhed vil tilslutte sig det nye charter. Vi ønsker ikke at gøre det til en pligt. Vi vil i stedet forsøge at skabe en bevægelse, som måske tager mange år, hvor de enkelte virksomheder hver for sig må beslutte, om det er noget, de vil være med på.

Personligt synes jeg, at der er flere gode grunde til at give bevidst pro bono-arbejde en overvejelse. Det er blandt andet, at efterspørgslen efter juridisk hjælp er høj. Det ved vi fra advokatvagter og fra vores retshjælpsordninger, hvor rigtig mange borgere henvender sig.

Det gælder også, fordi vi med pro bono-arbejde giver noget vigtigt til samfundet. Når de mest sårbare borgere eller organisationer får den støtte, de har brug for, håndhæves deres rettigheder. Samtidig kan det aflaste andre offentlige systemer, som sundheds- og socialtjenester.

Derudover, så ved jeg fra mig selv, at pro bono-arbejdet også giver en dybere mening og formål i karrieren. Det giver os mulighed for at anvende vores færdigheder og viden til at gøre en konkret forskel i menneskers liv og faktisk opleve en anden type taknemmelighed, end den vi normalt møder i lønnede sager.

I Advokaten kan du læse mere om pro bono-modellen og høre fra nogle af de advokater og advokatvirksomheder, som allerede laver en masse pro bono-arbejde. Jeg håber, andre vil lade sig inspirere og følge efter. ♦

2172

er antallet af aktive advokatvirksomheder i Danmark fordelt på 5 retskredse: I alt er der **7626** aktive advokater:

1. kreds: Hovedstadskredsen.

4011 aktive advokater
Består af København og Frederiksbergs retskredse samt Færøerne og Grønlands retskredse.

2. kreds: Sjællandskredsen.

1395 aktive advokater
Består af Glostrup, Lyngby, Roskilde, Holbæk, Næstved, Helsingør, Hillerød, Nykøbing Falster og Bornholms retskredse.

3. kreds: Syddansk kreds.

639 aktive advokater
Består af Odense, Svendborg, Kolding, Esbjerg og Sønderborgs retskredse.

4. kreds: Østjyllands kreds.

1062 aktive advokater
Består af Randers, Aarhus og Horsens retskredse.

5. kreds: Nordvestjyllands kreds.

519 aktive advokater
Består af Viborg, Holstebro og Herning, Aalborg og Hjørrings retskredse.

Trusler mod advokater stiger i Europa

Ny rapport fra CCBE viser, at flere lande i Europa oplever en markant stigning i omfanget af trusler mod advokater. I nogle lande er det langt over halvdelen af advokaterne, der oplever trusler. En god grund til at der, ifølge CCBE, er brug for en advokatkonvention i EU.

Undersøgelsen omfatter 14.559 advokater fra 20 advokatsamfund i 18 lande.

Samlet set viser tallene, at 57,65% af advokaterne har oplevet trusler eller aggressiv adfærd mindst én gang i løbet af de sidste to eller tre år. Og 45,54% af respondenterne har observeret en stigning i omfanget af trusler og chikane.

Regeringen bør tage ansvar og give advokater den nødvendige beskyttelse

“Trusler mod advokater underminerer fundamentet for vores retssamfund. De er ikke bare et problem for advokaterne – de er et problem for alle borgere, der har brug for, at retssystemet fungerer uden frygt og pres på dem, der repræsenterer dem.”

Andrew Hjuler Crichton, generalsekretær i Advokatsamfundet, i Berlingske 1. februar

Advokatrådet øger tilsynsindsatsen

Advokatrådet har vurderet det nødvendigt at styrke tilsynet med advokater. Det betyder, at der skal ansættes flere medarbejdere til tilsynet, for at kunne øge tilsynstrykket, herunder en stigende kompleksitet i sagerne på specielt klientkonto- og hvidvaskområdet. Dertil kommer, at der også er behov for at styrke myndighedssamarbejdet yderligere.

På den baggrund har Advokatrådet valgt at aktivere den bemyndigelse, der er givet, til ekstraordinært at opkræve yderligere 500 kr. ekskl. moms fra alle advokater i forbindelse med bidragsopkrævningen for 2025.

Podcast om hvidvaskforebyggelse

Podcastserien *Frontlinjen mod hvidvask*, som er støttet af Dreyers Fond, guider advokater til at navigere i de komplekse hvidvaskregler og tackle de svære situationer, der kan opstå, når tavshedspligt møder pligten til at underrette.

Lyt med fra din podcast platform – søg efter “Frontlinjen mod hvidvask”

Kampen mod hvidvask og økonomisk kriminalitet

“Vi ved godt, at vi i branchen ikke kan sige “case closed”, selv om enkeltsagerne er håndteret. For når advokater involveres i disse former for sager, går det ikke kun ud over de direkte berørte. Det skader også tilliden til advokatbranchen som helhed. Det skaber en paradoks situation, hvor de værktøjer, der skulle beskytte retfærdigheden, i stedet bliver brugt til at fremme uretfærdighed. Den udvikling skal vi selvfølgelig bekæmpe, for tillid er og bliver fundamentet for vores arbejde som advokater.”

Martin Lavesen, formand for Advokatrådet, i Jyllands-Posten 25. januar

SFT Erhvervsvurdering overtager Dansk Erhvervsvurdering

– og udbygger positionen som Danmarks største
inden for erhvervsvurdering

Dansk Erhvervsvurdering A/S

SFT Erhvervsvurdering har pr. 1 januar 2025 overtaget Dansk Erhvervsvurdering og har hermed udbygget positionen som Danmarks største inden for erhvervsvurdering.

Med 10 ansatte, ca. 100 tilknyttede specialister, mere end 800 årlige sager og 45 år i markedet er SFT Erhvervsvurdering den rigtige partner inden for alt, hvad der vedrører registrering og vurdering af aktiver.

SFT ERHVERVSVURDERING ARBEJDER INDEN FOR:

- Insolvens eller rekonstruktion.
- Virksomhedssalg eller overdragelse.
- Synliggørelse af aktiver i forhold til balancen.
- Syn og skøn i retssager m.m.
- Fagdommer eller bisidder i retssager.
- Udarbejdelse af goodwill.
- Vurdering af IT/software platforme.
- Kunst, privat indbo og dødsboer.
- Erhvervslejemål, erhvervsejendomme og afståelser.

RETSHJÆLPSUDVALG NEDLAGT

“For den kommende proces vil vi appellere til, at arbejdet først og fremmest faktisk færdiggøres. Vi vil understrege, at anbefalingerne efterfølgende skal omsættes til forbedringer og reelle ændringer, som kan mærkes for borgerne. Og endelig vil vi henstille til, at fokus for arbejdet ikke ender med at dreje sig om økonomi og effektiviseringer, men at det udmunder i bedre ordninger, som fremmer borgernes retssikkerhed.”

Nikolaj Linneballe, medlem af Advokatrådet og formand for Advokatrådets procesretsudvalg, i Berlingske 12. januar

61

registrerede advokatvagter er fordelt over hele landet.

Find dem på advokatsamfundet.dk

Det kan være svært at få en bistandsadvokat

Honorarer der ikke dækker arbejdstiden og uklare retningslinjer for bistandsadvokaters opgave, er de største barrierer for, at advokater vil påtage sig sager som bistandsadvokat. Det viser en undersøgelse blandt advokater, der har mulighed for at påtage sig opgaven.

Til spørgsmålet: 'Er der noget, der hindrer dig i at tage bistandsadvokatsager', svarer 64 procent ja til, at det primært er honoraret, der står i vejen.

“Det er tidskrævende at være bistandsadvokat. Der er et før-under-efter forløb i en retssag, men bistandsadvokaterne oplever, at de tilnærmelsesvist kun bliver honoreret for 'under retssagen', og det er blot en af udfordringerne for mange bistandsadvokater,” siger Helle Hald, forperson for Bistandsadvokatforeningen.

1.555

advokater har møderet for Højesteret

Retssikkerheden bliver overhalet af teknologien

Retssikkerheden i Danmark er forringet det seneste år. Det fastslår tænketanken Justitia i sin årlige statusrapport over danskernes retssikkerhed. I en artikel i Berlingske 28. december 2024, siger chefkonsulent Christoffer Badse, der blandt andre står bag rapporten:

“Når vi ser, hvad der bliver rullet ud af kunstig intelligens og værktøjer til at overvåge og kontrollere borgeren, så bliver retssikkerhedens grundprincipper nedprioriteret.”

Han peger på, at Skattestyrelsen eksempelvis har taget kunstig intelligens i brug til skattekontrol uden at oplyse borgerne om det. Og at politiet har fået lov til at bruge ansigtsgenkendelse i kampen mod grov kriminalitet, hvilket blandt andet skal være med til at bekæmpe den eskalerende bandekonflikt. Politiet må dog stadig ikke bruge ansigtsgenkendelse i realtid.

Christoffer Badse mener, at Retssikkerheden bliver overhalet af teknologien og kalder det “teknologisk fartblindhed”, at danskernes retsprincipper bliver forsumt, mens teknologiske virkemidler stormer frem. Justitia peger på, at tiltag som ansigtsgenkendelse og overvågning bør godkendes af en dommer, Folketinget eller lignende og ikke blot i den interne myndighed.

Førende produkter slår sig sammen

Epona og JustiSolutions (Unik Advosys) er nu én stærk legaltech-udbyder

I starten af året fusionerede Epona og JustiSolutions (Unik Advosys). Under navnet Epona vil de fremadrettet sammen servicere mere end 800 kunder i hele Europa og Asien samt Nord- og Sydamerika.

Epona er en førende leverandør af dokumenthåndteringsløsninger baseret på Microsoft-plattformen. Sammen med Unik Advosys går Epona fra at være en global spiller på markedet for dokumenthåndteringssystemer til en legaltech udbyder, der kan servicere hele advokatbranchen med et bredt og specialiseret produktudbud.

Vores samlede danske produktudbud bliver:

Unik Advosys – alt-i-én sagshåndteringssystem til advokater og juridiske enheder, der dækker alle aspekter af sagsstyring og dokumenthåndtering i et brugervenligt system.

Epona365 – dokumenthåndteringsløsning, der integrerer problemfrit med Microsoft 365 og tilbyder avancerede funktioner til dokumentstyring, adgangskontrol og samarbejde i realtid.

Epona365 bliver en integreret del af Unik Advosys og sætter samtidig fart på udviklingen af de nye SaaS-produkter, JustiCase og JustiBusiness.

Følg med i vores aktiviteter på Eponas LinkedIn og på www.epona.dk som vi introducerer i løbet af foråret.

**UNIK
ADVOSYS**

NY PRO BONO-MODEL KAN BANE VEJ FOR HJÆLP TIL FLERE

Med inspiration fra udlandet introducerer Advokatsamfundet et pro bono-charter og en pro bono-model tilpasset danske advokatvirksomheder af alle størrelser. Målet er at skabe en fælles ramme for advokatbranchens pro bono-arbejde og få flere advokater med til at hjælpe dem, der ellers ikke havde fået hjælp.

Retssystemet kan være svært at navigere i – især for udsatte grupper og mennesker i sårbare situationer. I sådanne tilfælde kan det være afgørende, at en advokat træder til og yder gratis juridisk hjælp, så problemer, der ellers kunne virke uløselige, faktisk kan håndteres.

Den form for hjælp kaldes pro bono, og med en ny indsats og model ønsker Advokatsamfundet at øge advokatvirksomhedernes fokus på pro bono-arbejdet i Danmark.

Med inspiration fra 26 lande har Advokatsamfundet – med støtte fra Dreyers Fond – udviklet et dansk pro bono-charter. Charteret definerer, hvad pro bono-arbejde indebærer i en dansk kontekst, og skaber samtidig et grundlag for at styrke og udvide indsatsen.

“Mange advokater og virksomheder engagerer sig allerede i pro bono-arbejde, men vores erfaring er, at der mangler klarhed om, hvad der reelt falder ind under begrebet,” fortæller Andrew Hjuler Crichton, generalsekretær i Advokatsamfundet.

“Med charteret vil vi skabe en fælles forståelse, advokatvirksomhederne kan arbejde videre inden for og samtidig skabe grobund for, at pro bono-arbejde bliver noget advokater i Danmark øger deres opmærksomhed omkring,” siger

han og understreger, at det ikke er ensbetydende med, at det bliver en forpligtelse for advokatvirksomhederne.

“Chartret er med vilje formuleret som en hensigtserklæring. Det er selvfølgelig op til den enkelte advokat eller virksomhed at beslutte, om de kan og vil bidrage. Der bliver heller ikke indført kontrolmekanismer eller målinger på indsatsen, og det er helt i orden at være med, selvom man ikke lever op til alle mål fra begyndelsen. Hensigten er at prøve at øge viljen og lysten til at gøre en forskel,” fortæller han.

Tredelt definition

I charteret er definitionen af pro bono tredelt, og overordnet handler det om at hjælpe nogen, der ellers ikke havde fået hjælp. Den præcise definition fremgår i faktaboksen og er en del af pro bono-charteret.

Men charteret, som advokatvirksomheder kan vælge at være en del af, er ifølge Andrew Hjuler Crichton tænkt som en hensigtserklæring, der skal hjælpe virksomhederne på vej i deres bevægelse henimod at skabe pro bono-kultur.

“Det nævnte timetal skal ses som et mål at stræbe efter, og virksomheder, der ikke er i mål endnu, men er i gang med en udvikling hen imod målet, kan

sagtens tilslutte sig. Det er selvfølgelig frivilligt, om man vil være med i charteret, men vi beder dem, der vil være en del af charteret om at lave en enkelt og kort årlig rapportering til vores interne brug om deres pro bono-arbejde, som vi kan bruge til at få et overblik og til at se, hvor vi eventuelt kan støtte udviklingen,” siger han.

Ifølge Andrew Hjuler Crichton har formålet med at fastlægge en bred definition været at skabe et fundament, der gør det lettere for flere at tilslutte sig og engagere sig i pro bono-arbejde.

“Vi har undersøgt mange forskellige modeller for pro bono i en lang række lande. Erfaringerne herfra, kombineret med forholdene i den danske advokatbranche og vores rettighedsbaserede velfærdssamfunds-indretning, har ledt os frem både til definitionen af pro bono og hensigtserklæringerne i chartret. Vi håber, at det kan gøre flere advokater og virksomheder bevidste om mulighederne – og måske give dem lyst til at engagere sig. Og i sidste ende, at der kommer juridisk hjælp ud af det til nogle af de borgere, organisationer osv., som har behov for det,” siger han.

Alle tre aspekter af definitionen har været nøje overvejet, fortæller Andrew Hjuler Crichton. Herunder også at ad-

"Vi håber, at det kan gøre flere advokater og virksomheder bevidste om mulighederne – og måske give dem lyst til at engagere sig."

vokatvirksomheder kan betale andre advokater eller retshjælp med de nødvendige specialer, for at de udfører gratis juridisk arbejde.

"Nogle sager kan kræve en specialviden, som virksomheden måske ikke selv råder over. I de tilfælde kan det være den bedste løsning, at hjælpen ydes af en ekstern advokat eller juridisk retshjælp med netop den ekspertise.

Ikke clearing house – endnu

Udviklingen af pro bono-charteret er sket gennem et grundigt afdækkende forløb med systematisk research, møder, interviews og analyser af, hvordan pro bono-arbejde er blevet organiseret i andre lande. På den baggrund har projektet haft fokus på at finde en tilgang, der er tilpasset til danske forhold.

Ifølge Rikke Lyngdal, konsulent og

nes sager og matcher behovet med den rette advokat.

"De lande, der har etablerede clearing houses, har mange, mange års pro bono-kultur at bygge på, og det blev helt klart for os, at der er behov for at skabe både et fundament for – og et langt større kendskab til pro bono-arbejde i Danmark, inden etableringen af et clearing house herhjemme vil være efterspurgt," siger hun.

Rikke Lyngdal fortæller desuden, at det hurtigt blev tydeligt, at Danmark ikke bare kan kopiere modeller eller definitioner direkte fra andre lande. I Danmark betyder blandt andet landskabet af retshjælp, advokatvagter og andre retshjælpsordninger, at kulturen er en helt anden end i for eksempel USA, England og andre lande.

"Danmark har et rettigedsbaseret og vidt forgrenet velfærdssystem, der adskiller sig fra de lande, der i dag har etablerede systemer for juridisk pro bono-arbejde. De lande vi bedst kan sammenligne os med, nemlig vores nabolande og Holland, har heller ikke på nuværende tidspunkt velfunderede og organiserede pro bono-landskaber for advokatvirksomheder, eller også er de – som os – i gang med de helt tidlige faser af det," siger hun.

Inspireret af Australien

Under arbejdet med at udvikle den danske pro bono-model fandt man særlig inspiration i modellen fra Australien. Her har man et pro bono-charter, hvor virksomheder, der har tilsluttet sig ordningen, bestræ-

Og i sidste ende er det næppe afgørende for klienten, hvem der har ydet pro bono, så længe den juridiske hjælp er gratis for dem, derfor er den mulighed med," siger han.

leder af projektet, var den oprindelige idé at undersøge, om der var grundlag for at etablere et såkaldt clearing house i Danmark. Clearing houses er kendt fra andre lande som en måde at koordinere pro bono-arbejdet på, hvor clearing houses kvalitetssikrer borger-

ber sig på at leve op til en række målsætninger beskrevet i et fælles charter – også her på en frivillig basis uden kontrol eller audit af virksomhederne, forklarer Rikke Lyngdal. Læs interview med Gabriela Christian-Hare om den australske model længere hen i temaet.

Som en del af arbejdet med at udforme en pro bono-model, der passer bedst muligt til Danmark og danske advokatvirksomheder har Andrew Hjuler Crichton og projektleder Rikke Lyngdal været i dialog med en række danske advokatvirksomheder af alle størrelser for at få indsigt i, hvordan der allerede arbejdes med pro bono-arbejde herhjemme.

På længere sigt vil Advokatsamfundet følge med i om et clearing house, som man blandt andet kender det fra Australien, men også USA og Storbritannien, kan introduceres i Danmark. Ifølge Andrew Hjuler Crichton, kræver det dog tid før charteret og pro bono-modellen for alvor er forankret i advokatbranchen.

“Håbet er, at vi med tiden ser en naturlig udvikling med større bevidsthed om og større engagement i pro bono-arbejde blandt danske advokatvirksomheder. Hvor meget det kommer til at betyde for det omgivende samfund og for virksomhedernes egen fortælling, kan man hverken måle på eller sige noget om, før måske om en årrække, og det har heller ikke været tanken. Det kommer til at være et langt, sejt og spændende træk,” siger han. ♦

PRO BONO CHARTER

Det er frivilligt for advokater og advokatvirksomheder, der udfører pro bono-arbejde, om de vil underskrive chartret. Formålet med chartret er at understøtte den fortsatte udbredelse af pro bono-arbejde i advokatstanden.

Som underskriver af den danske advokatstands pro bono-charter bestræber vi os på at leve op til følgende målsætninger:

- *Vi vil arbejde aktivt på at skabe en virksomhedskultur, hvor alle advokater og advokatfuldmægtige får mulighed for at udføre pro bono opgaver som led i deres arbejde.*
- *Vi vil opmuntre til og aktivt søge at fremme udførelsen af pro bono opgaver blandt advokater og advokatfuldmægtige på alle niveauer i virksomheden.*
- *Vi vil gøre vores bedste for at sikre, at alle firmaets advokater i gennemsnit påtager sig minimum 20 timers pro bono-arbejde årligt.*
- *Vi er bevidste om, at vi skal leve op til de samme faglige og etiske forpligtelser, uanset om arbejde ydes pro bono eller for en (fuldt ud) betalende klient. Advokater, der yder arbejde pro bono, skal give dette arbejde samme prioritet, opmærksomhed og omhu som advokatens øvrige arbejde.*
- *Vi vil deltage i den årlige rapportering om virksomhedens pro bono initiativer til Advokatsamfundet.*
- *For at fremme disse principper vil vi også aktivt arbejde for at forbedre vores advokaters og advokatfuldmægtiges muligheder for at udføre pro bono opgaver ved at sørge for uddannelse og supervision efter behov.*

DEFINITION AF PRO BONO

1.1. Traditionel forståelse af pro bono

For at en opgave kan omfattes af begrebet pro bono, skal det indbefatte gratis juridisk hjælp til en person, der ellers ikke ville få hjælp, eller en NGO.

1.2. “Low bono”

Hvis en opgave udføres for en kraftigt reduceret pris for en klient, der ellers ikke ville få hjælp, eller en NGO, kan den tid, der svarer til arbejdet uden beregning, omfattes af pro bono begrebet.

1.3. Specialiseret pro bono

Hvis en advokatvirksomhed betaler for, at en juridisk opgave udføres af en højt specialiseret organisation eller person for en/ flere klient(er), der ellers ikke ville få hjælp, kan det beløb, der betales, omregnes til, hvad det vil svare til i antal timer/gennemsnitlig timepris i virksomheden. Det timeantal vil kunne tælle med som pro bono udført af virksomheden.

Hvis man som advokatvirksomhed ønsker at tilslutte sig eller høre mere om pro bono-charteret kan man læse mere på advokatsamfundet.dk/probono

JEG ER IKKE KUN INTERESSERET I AT TJENE PENGE

Hvert år sætter Karsten Hjorth Larsen, advokat (H), sig for at føre mindst én sag gratis. Gennem flere år har pro bono været en måde for ham at bidrage til lokalsamfundet og hjælpe dem, der ikke selv har råd til juridisk hjælp.

I den lille nordvestjyske by Struer har Karsten Hjorth Larsen, advokat (H), siden 2016 drevet Hjorth Advokatfirma. Sammen med sin kollega Charlotte Hollænder udgør de det lille kontors samlede advokatstab.

Ud over at håndtere en bred vifte af juridiske opgaver for både erhvervslivet, den private og offentlige sektor, arbejder de også aktivt på at bidrage til lokalsamfundet.

“Jeg er ikke kun interesseret i at tjene penge for at pleje mit eget image og min karriere. Jeg vil også vise, at jeg er en del af en større helhed i lokalsamfundet og bidrage til at drive den hjælp, der er behov for,” siger Karsten Hjorth Larsen.

Pro bono har derfor været en fast del af hans kalender i flere år. Uanset om det gælder små sager eller en større sag i landsretten, stiller han gerne sin juridiske ekspertise til rådighed – helt gratis.

“Der er borgere, der simpelthen ikke er i stand til at hamle op med de udfordringer, de bliver præsenteret for i form af både retssager og andre juridiske problemstillinger. Jeg mener, at vi som advokater spiller en stor og vigtig samfundsrolle i at varetage borgernes positioner i et frit, åbent demokrati. For mig understøtter pro bono det ansvar,” siger Karsten Hjorth Larsen.

Retfærdig rettergang

For at efterleve sine ambitioner om at lave pro bono har Karsten Hjorth Larsen hvert år sat sig som mål at føre mindst én sag uden beregning.

“Det lyder måske ikke af meget, det er jeg godt klar over, men sagerne kan til gengæld godt være temmelig time-tunge,” siger han og uddyber, at han typisk vælger at lave pro bono på de sager, hvor staten er modparten.

“Staten er en stor og mægtig modstander. De har både kammeradvokaten og en statskasse, der kan virke udtømmelig. Det vil sige, at de fører sager med meget stor styrke. Borgere, derimod, kan have svært ved at matche den styrke og risikerer at blive overmatchet, hvis ikke nogen træder til og hjælper dem. Og det er netop der, vi som advokater kan gøre en forskel og sikre, at de får en retfærdig rettergang,” forklarer han.

Skimmelsvamp-sagen

Flere af de pro bono-sager, Karsten Hjorth Larsen har arbejdet med, har gjort indtryk, men en sag for seks år siden står særligt klart i hans hukommelse.

Et forældrepar med tre små børn havde købt et ældre hus, som de senere opdagede var stærkt ramt af skimmelsvamp. Svampen førte til helbredsproblemer for både forældrene og nogle af børnene, herunder luftvejsproblemer og hovedpine. Familien havde investeret alle deres midler i huset og deres retshjælpsforsikring afviste dækning. Familien stod derfor uden økonomisk mulighed for at føre en sag om erstatning.

Karsten Hjorth Larsen valgte at tage sagen alligevel, og det endte med, at familien fik tilkendt en kompensation, der hjalp dem med at håndtere nogle af de problemer, skimmelsvampen havde forårsaget.

“Familien var lettede og taknemmelige for min hjælp. Selvom erstatningen ikke var så stor, som den de havde drømt om, var det alligevel nok til, at de kunne få løst nogle af problemerne,” fortæller han.

For Karsten Hjorth Larsen var sagen en bekræftelse i, hvorfor han laver pro bono.

“Jeg synes, at der er en stor tilfredsstillelse ved at hjælpe borgere og blive mødt med en vis taknemmelighed, når man har udført et stykke ulønnet

"Familien var lettede og taknemmelige for min hjælp. Selvom erstatningen ikke var så stor, som den de havde drømt om, var det alligevel nok til, at de kunne få løst nogle af problemerne."

advokatarbejde for nogen, der virkelig har brug for det," siger han.

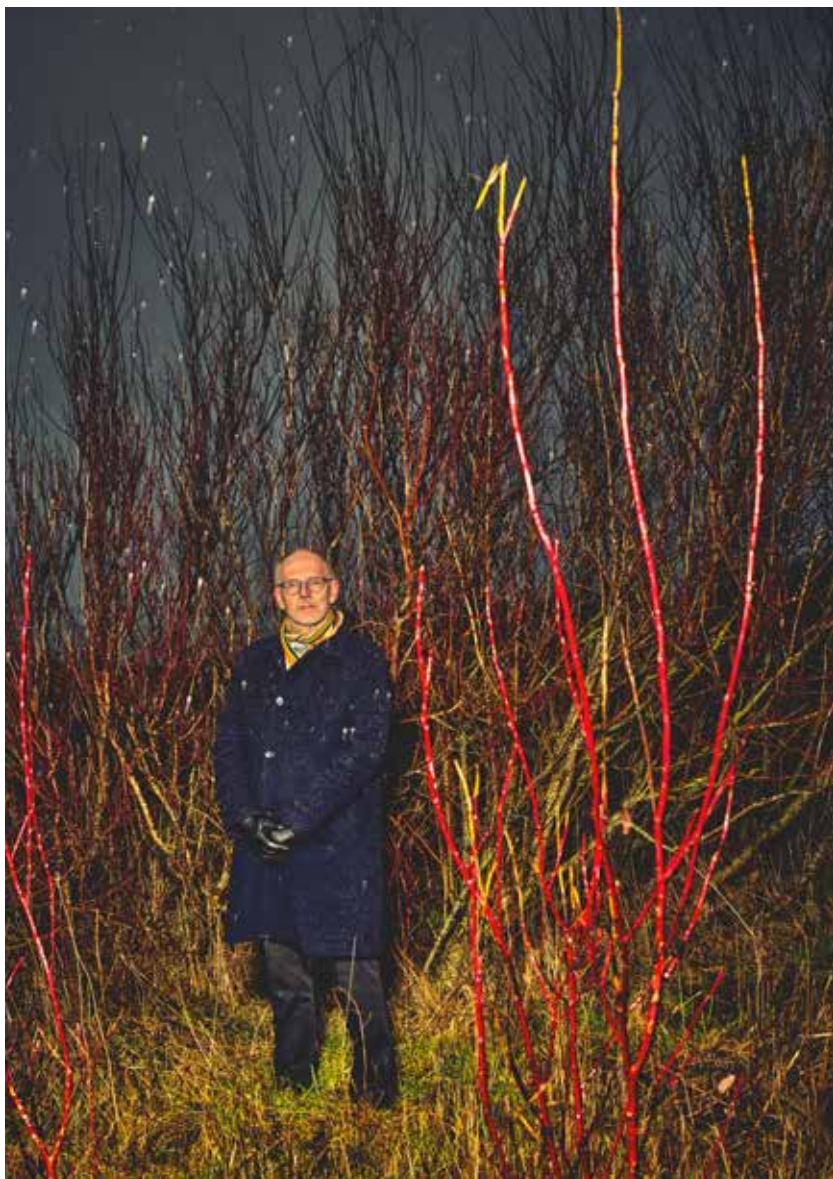
Juridisk hjælp på biblioteket

Ud over de pro bono-sager, Karsten Hjorth Larsen arbejder med, kan han og hans kollega Charlotte Hollænder hver torsdag findes på det lokale bibliotek i Struer. Her stiller de sig til rådighed som en del af Advokatvagten, hvor borgere kan møde op anonymt og gratis for at få juridisk rådgivning.

Desuden er han positiv over for Advokatsamfundets nye pro bono-model, der med en definition af pro bono og et tilhørende charter sætter en fælles ramme for advokatvirksomheder, som ønsker at lave pro bono.

Fremadrettet vil Karsten Hjorth Larsen sammen med sin kollega fortsætte pro bono-arbejdet, men med en mere struktureret tilgang. Og med afsæt i Advokatsamfundets pro bono-model, vil de på sigt forsøge at strukturere deres frivillige indsats endnu bedre.

"Vi har talt om, at vi vil prøve at kvalificere vores indsats ved at registrere, hvor mange timer vi bruger på pro bono, og inddrage det i vores regnskabsaflæggelse. Det kan give et bedre overblik, men kan også hjælpe os med at udvikle og målrette vores indsats fremover – både i forhold til ESG-kravene og vores egen ambition om at bidrage til lokalsamfundet," fortæller han. ♦

VI SKAL HAVE STØRRE FOKUS PÅ PRO BONO I BRANCHEN

For advokat Peter Breum (H), partner i SIRIUS advokater, har pro bono været en fast del af hans arbejde i alle 41 år i branchen, og for ham er arbejdet med pro bono et samfundsansvar, som alle advokater bør vedkende sig.

Peter Breum ved det godt. At der både inden og uden for advokatbranchen kan være en tendens til at tro, at advokater lever fedt og kun tager de sager, hvor bankbogen ender med at bugne endnu mere. Og netop derfor er det så vigtigt for ham, at man fra advokatbranchens side bliver bedre til at gøre opmærksomme på, at advokatstanden er her for at hjælpe blandt andet ved at lave pro bono.

Samme tankegang gør sig gældende i SIRIUS advokater, hvor han er partner. SIRIUS advokater har en række NGO'er, som de repræsenterer. Det er typisk patientforeninger eller kulturelle organisationer, som har brug for juridisk hjælp, hvilket SIRIUS giver dem til ingen eller meget lav takst. Derudover har de en afdeling, hvor advokat Helle Hald beskæftiger sig med bistandssager.

“Vi er en mellemstor virksomhed, og vi laver temmelig meget pro bono. Det er et helt bevidst valg, som vi har gjort. I og med at vi har de værdier, vi har, så kommer man jo også til os af en grund, hvad enten man er klient eller vil arbejde hos os som advokat. Hvis man vil tjene rigtig mange penge og arbejde solen sort, så er vi ikke stedet. For det er ikke det, vi står for.”

"Vi er en mellemstor virksomhed, og vi laver temmelig meget pro bono. Det er et helt bevidst valg, som vi har gjort."

Svært at få advokathjælp for 177 kr. i timen

Peter Breum arbejder med det ansættelsesretlige område, og i sit arbejde oplever han mange klienter, der ikke er medlem af en fagforening, eller måske tjener for meget til at kunne få fri proces, og som heller ikke kan få retshjælp, fordi den ikke dækker den type sager.

Og de opgiver ofte på forhånd at føre en sag, som er oplagt pro bono, fordi de ikke ved, at man kan få gratis hjælp hos advokater.

"Der er rigtig mange klienter og forurettede, der har gode sager, som er vigtige at få ført, men som simpelthen ikke har råd til det. Hvis man tjener 177 kroner i timen, så er det temmelig svært at få råd til at betale en advokat 2000 kroner i timen for juridisk hjælp. Man skal ikke tjene særligt meget for at falde uden for indtjeningsgrænsen for, hvornår man kan få retshjælp. Så hvis man er et par, der har almindelige jævne indtjeninger, som for eksempel pædagoger, tjener man for meget til at kunne få retshjælp. Så er der selvfølgelig retshjælpsforsikringer, som dækker nogle typer sager, men typisk ikke de sager, der handler om ansættelsesforhold," forklarer han.

Peter Breum oplever, at der hersker en formodning om, at det er alt for dyrt at gå til advokat, og derfor skal advokater ifølge ham være mere offensive og gøre opmærksom på, at pro bono er en mulighed.

En nylig sag har gjort et stort ind-

tryk på ham, da den er et klassisk eksempel på en sag, der aldrig ville være kommet for retten uden pro bono.

Peter Breum repræsenterede en kvinde, der var ansat som gademedarbejder i en kommune, hvor hun arbejdede med at holde unge væk fra bandemiljøet, indtil hun blev uberettiget bortvist fra sin arbejdsplads.

"Hun ville aldrig nogensinde selv kunne betale for sådan en sag, som det endte med at blive. Vi brugte virkelig mange arbejdstimer på den, for kommunens advokat kom med alle mulige formelle indsigelser, og den slags tager virkelig meget tid og kræver meget gravearbejde. Hun endte med at vinde sagen, hvilket ikke havde været muligt, hvis ikke et hold advokater havde kastet al den tid og kraft ind i det," fortæller han.

Pro bono-charter er vejen frem

Peter Breum ser gerne, at der kommer et større fokus på pro bono i branchen.

"De kommende generationer af advokater skal lære, at pro bono er en nødvendig del af arbejdet som advokat. Vi skal give noget tilbage i forhold til det, som vi får ind. Vi skal jo have smør på brødet som advokater, men det er vigtigt at understrege, at vi alle samtidig skal tage del i arbejdet med pro bono og tage de sager fra tid til anden."

Han efterspørger samtidig klarere retningslinjer for arbejdet, såsom hvornår et stykke arbejde reelt er pro bono.

"Hvis man tager en sag helt gratis, så er der mange, der laver pro bono i

vores branche. Der er også dem, der laver arbejdet for stærkt reducerede priser, fordi man ved, at den pågældende klient ellers ikke kan betale for at få ført sin sag, og det, mener jeg også, er pro bono," siger han

Peter Breum savner, at man får noget ned på skrift, så det bliver målbart. Det mener han, at Advokatsamfundets nye pro bono-model, som inkluderer en definition af pro bono og et tilhørende charter, kan gøre ved at etablere en fælles ramme for advokatvirksomheder, der ønsker at udføre pro bono-arbejde

"I øjeblikket er der mange advokatkontorer, der begynder på ESG-rapporteringer, og derfor er det vigtigt også, at man kan bruge sådan et charter som en del af sit ESG-regnskab. Det er vigtigt, man kan skilte med, at man som firma er tilsluttet et charter og derved kan vise omverdenen, at man udøver og tager pro bono alvorligt i sit firma. Jeg tror også, at det kan sætte en kædereaktion i gang, så flere og flere firmaer tilslutter sig charret. Hos SIRIUS har vi allerede pro bono i vores værdigrundlag, og det er en del af vores strategiplan for de næste fem år, at vi skal lave endnu mere pro bono. Derfor er det helt naturligt for os i SIRIUS advokater, at vi støtter op omkring Advokatsamfundets pro bono-charter for derved at vise, at det er vejen frem for os og for andre advokatkontorer," konkluderer Peter Breum. ♦

HJÆLPER ORGANISATIONER, DER HJÆLPER ANDRE

Red Barnet, SMILfonden og Girl Talk er blot nogle af de organisationer, som advokatfirmaet Bech-Bruun støtter gennem pro bono-arbejde. Hvert år tilbyder de deres ekspertise og rådgivning til aktører med vigtige missioner og samfundsgavnlige formål.

Det handler om at skabe positive forandringer nu og på den lange bane, forklarer Steen Rode, Chief Executive Partner i Bech-Bruun.

I flere år har han sammen med sine kollegaer i Bech-Bruun haft fokus på at yde pro bono til organisationer, virksomheder og aktører, der gør en forskel for andre.

“Som en ansvarlig samfundsaktør er det naturligt for os at dele ud af vores

Bech-Bruun yder blandt andet juridisk rådgivning, sparring og økonomisk støtte til velgørenhedsorganisationer som Red Barnet, SMILfonden og Girl Talk samt NGO'er som (WWF) Verdensnaturfonden og Dansk Søreningssselskab.

I 2024 er organisationen Girl Talk, der arbejder for at forebygge mistrivsel blandt piger og unge kvinder, eksempelvis blevet hjulpet med at sikre organisationens juridiske grundlag gennem rådgivning og sparring om blandt andet markedsføringsret og GDPR. I praksis har man blandt andet vejledt dem om reglerne for brug og opbevaring af foto- og videomateriale, fortæller Steen Rode.

Red Barnet har også længe nydt godt af Bech-Bruuns støtte, og i slutningen af 2024 indgik de en aftale med organisationen om at skruer op for støtten og engagere sig yderligere.

“Det indebærer blandt andet, at vi har forpligtet os til at donere omfattende juridisk rådgivning til Red Barnets jurister foruden et større økonomisk bidrag. Deres jurister får også adgang til vores vidensnetværk, BB Academy, hvor de kan videreuddanne og udvikle sig yderligere,” siger Steen Rode.

Betydning for medarbejderne

Ud over at modtage god respons fra de organisationer, der bliver hjulpet, har Steen Rode også en opfattelse af,

at pro bono-arbejdet har en særlig værdi for Bech-Bruuns medarbejdere og partnere.

“Det er tydeligt at mærke, at dem, der vil det, er glade for at kunne gøre en forskel og sætte deres kompetencer i spil på en anden måde, end når man som privatperson støtter med penge eller eksempelvis melder sig som frivillig indsamler,” fortæller han.

For at understøtte engagementet har Bech-Bruun valgt at lade pro bono-timer tælle med på lige fod med betalt arbejde, når medarbejdernes bidrag vurderes, herunder for eksempel i forbindelse med bonusordninger.

“Vi har valgt at sidestille pro bono-arbejde med sædvanlig juridisk rådgivning i den samlede vurdering af juristens bidrag til Bech-Bruun, og vi hører fra vores kollegaer, at det motiverer dem til at bidrage,” siger han.

Charter kan skabe klarhed

Selvom der ifølge Steen Rode længe har været tradition for pro bono-arbejde i advokatbranchen, har der indtil nu ikke været enighed om, hvad pro bono-arbejde helt præcist omfatter.

“Det kan skabe forvirring hos både de medarbejdere, der udfører arbejdet, og de organisationer, der bliver arbejdet for,” forklarer han.

Derfor er han positiv over for Advokatsamfundets nye pro bono-charter, som han mener kan skabe

juridiske specialistviden og bidrage til en ansvarlig udvikling af det samfund, vi er en del af, ved at stille vores juridiske ekspertise til rådighed for virksomheder og organisationer, som vi deler værdier med. Vores pro bono-arbejde handler i al sin enkelthed om at hjælpe organisationer, hvor vi mener, at vi med vores specialviden og rådgivning kan gøre en forskel,” siger han.

"Det er tydeligt at mærke, at dem, der vil det, er glade for at kunne gøre en forskel og sætte deres kompetencer i spil på en anden måde, end når man som privatperson støtter med penge eller eksempelvis melder sig som frivillig indsamler."

en fælles ramme og branchestandard for, hvad pro bono-arbejde indebærer, og hvordan man i branchen kan omtale det.

Og med det fornyede fokus på pro bono-arbejde, som Steen Rode håber og forventer, at chartret vil medføre, har han tiltro til, at endnu flere kollegaer vil have lyst til at tage del i arbejdet.

"Vi håber også på, at chartret kan understøtte den fortsatte udbredelse af pro bono-arbejde i advokatstanden og være med til at sikre, at advokater og advokatvirksomheder lever op til de samme høje faglige og etiske forpligtelser, uanset om arbejdet ydes pro bono eller for betalende klienter," siger han.

Samtidig mener han, at chartret i sidste ende kan hjælpe med, at Bech-Bruun fastholder deres fokus på pro bono.

"Jeg tror også på, at chartret kan hjælpe os til at holde fokus på, at pro bono-arbejdet skal prioriteres og har værdi for os både som mennesker og som virksomhed, selvom det ikke kan måles direkte på bundlinjen," fortæller han. ♦

ADVOKATER HAR ET ETISK PROFESSIONELT ANSVAR FOR PRO BONO

Australien har gennem de seneste 17 år haft stor succes med deres nationale pro bono-charter, der særligt gennem de senere år har oplevet en eksplosiv tilslutning. CEO of the Australian Pro Bono Centre, Gabriela Christian-Hare, peger på et øget fokus på arbejdet med pro bono både fra advokatfirmaernes klienter og advokater.

Hvor mange år har det taget at opbygge bevidsthed om og skabe deltagelse i det australske pro bono-charter?

National Pro Bono Target, som det kaldes i Australien, blev etableret i 2007.

Da chartret blev etableret for omkring 17 år siden, tilsluttede 24 advokatfirmaer sig chartret, og yderligere 20 individuelle advokater tilmeldte sig i personlig kapacitet.

Det startede meget småt, og herefter oplevede vi en langsom men støt stigning i antallet af tilmeldte fra 2007 til 2020, hvor der var 187, der ønskede at blive en del af chartret. De sidste fem til seks år har vi oplevet en stejl stigning i interesse for chartret, så i dag har vi cirka 330 medlemmer, hvor omkring 200 er advokatfirmaer.

Hvorfor er det netop inden for de sidste år, at den stigning er sket?

Især i de sidste par år har der været et betydeligt antal miljøkatastrofer i Australien, så nogle af de nye tilmeldte har været som en reaktion på det. Pandemien skubbede også til en del, da den resulterede i vedvarende juri-

diske problemer for en bred vifte af mennesker, hvilket genererede flere tilmeldinger til chartret.

Generelt ser vi en meget stor efterspørgsel fra advokatfirmaadvoka-

i samfundet, der er mest sårbare og udsatte. Der er også voksende medarbejderforventninger om at lave pro bono, og flere jurastuderende samt fuldmægtige kommer med en større interesse for sociale retfærdighedsproblematikker end nogensinde før, hvilket påvirker både rekruttering og fastholdelse af medarbejdere i mange advokatfirmaer.

Selvom chartret er frivilligt og uden skrap kontrol, er det attraktivt for virksomhederne, og flere og flere vil være med. Hvorfor?

Mange advokater oplever efterhånden, at deres virksomhedsklienter forventer, at de firmaer, der arbejder for dem, udfører pro bono. Vi kommer heller ikke uden om, at størstedelen af advokatfirmaer skal ESG-rapportere, og pro bono-arbejdet er en vigtig del af den afrapportering.

De, der er involveret i pro bono-arbejde, udvikler også færdigheder inden for andre praksisområder end deres egne, og i nogle advokatfirmaer ser vi for eksempel, at firmaerne endda samarbejder med interne juridiske teams, der arbejder

"Generelt ser vi en meget stor efterspørgsel fra advokatfirmaadvokater, der gerne vil involveres i pro bono-arbejdet."

for deres virksomhedskunder på pro bono-sager, hvilket er en fremragende forretningsudviklingsmulighed. Pro bono-arbejde hjælper også med at udvide netværk og udvikle strategiske partnerskaber. Så der er virkelig mange gode grunde til at tilmelde sig pro bono-chartret for advokater.

Hvad mener du om det kommende danske charter?

Jeg er simpelthen så glad for, at charteret bliver udviklet i Danmark. Et pro bono-charter er en fremragende måde at engagere advokatfirmaer i pro bono-arbejde på, så det ender med at blive en fast bestanddel af advokatfirmaernes dagsordener. Man skal heller ikke underkende, at den sociale kapital, der udvikles, når et advokatfirma laver pro bono, er ekstremt værdifuld. Det hjælper advokatfirmaerne med at skille sig ud fra mængden. ♦

OM THE NATIONAL PRO BONO TARGET

Den danske pro bono model, som Advokatsamfundet lancerer, læner sig op ad den australske The National Pro Bono Targets gennemprøvede og succesfulde model. I Australian Pro Bono Centres model forpligter de virksomheder, der tilslutter sig ordningen, sig til at leve op til en række mål beskrevet i et fælles charter. Alt foregår på frivillig basis, hvilket vil sige, at der ikke er nogen form for kontrol eller audit af virksomhederne. Det beror alene på virksomhedernes ordentlighed og oprigtighed at leve op til det fælles charter. Dog skal virksomhederne rapportere deres pro bono-timer og andre relaterede målinger til Australian Pro Bono Centre hvert år for at fortsætte som medlemmer.

Advokatens dagbog

NÅR JEG DANSER SALSA, ER JEG I NUET

Bistandsadvokat Helle Halds typiske uge er pakket med sager, retsmøder, samtaler med klienter, erstatningskrav, møder med kolleger og interessenter og nu også en vejledning for bistandsadvokater, som hun skal stå for som forperson for Bistandsadvokaternes landsforening. Men der skal også være tid til meditation, hundeklip, veninder og salsa.

Uge 49 2024

HELLE HALD

Advokat (H) Helle Hald er en af de meste erfarne bistandsadvokater i Danmark og er forperson for Bistandsadvokaternes landsforening. Hun arbejder hos SIRIUS advokater og er leder af kontoret for Erstatning- og forsikringsret. Som bistandsadvokat er hun advokat for ofre for vold og seksuelle overgreb, hvor hun bistår den forurettede under politiets efterforskning og under sagens behandling i retten. Helle Hald har været frontløber for bistandsadvokatorordningen. Hun er også talskvinde i landsforeningen Hjælp Voldsofre, der hjælper ofre og pårørende.

Fortalt til Isabel Fluxá Rosado · Foto Jeppe Carlsen

MANDAG

En mørk og våd december morgen. Min dag starter som altid med en godmorgen hilsen fra min glade hund, Cooper – som er med overalt, fordi han ikke er god til at være alene – igen fordi jeg har for travlt til at afsætte den fornødne tid til alene-hjemme træning.

Jeg læser dagligt papiravis over et par kopper sort stærk kaffe og morgenmad. Jeg springer aldrig et måltid over! Inden jeg er ude af døren, er der let gået to timer, før avisen er læst, mails er tjekket på mobilen og en kort meditation er gennemført.

Dagens første aftale er hos dyrlægen. Cooper er ugen før blevet diagnosticeret med en diskusprolaps. Jeg reflekterer over, at de sidste par ugers (dyr)lægebesøg overstiger, hvad jeg i mine sønners barndom har brugt af tid hos lægen med dem. Tankevækkende. Jeg har aldrig betragtet mig selv som en karrierekvinde, men ingen tvivl om, at arbejdet har lagt beslag på mange af mine vågne timer gennem tiden.

Når jeg lander på kontoret, er der næsten altid run på fra start. Telefonen ringer – både fastnet og mobil. Det er få klienter, der har mit mobilnummer, for jeg har stort set udelukkende privatpersoner, som ellers ville ringe og sende sms på alle tider af døgnet. Nu kan de skrive mails (som jeg så ofte besvarer på alle tider af døgnet), og som jeg kan journalisere på sagen. I dag var der sms fra en journalist, der skriver om en sag, hvor jeg var beskikket som bistandsadvokat for de pårørende til en ung mand, som døde på grund af fejlmedicinering og manglende lægelig opfølgning. En af de mange sager, der rører mig og som

fordrer mange klientsamtaler.

Min sekretær og jeg danner os et overblik over ugen og får presset et par ekstra møder ind. Jeg når også at tale med en af mine jurastuderende om et par sager, der skal sendes til Erstatningsnævnet.

Frokost indtages ved skrivebordet, mens jeg læser, besvarer og journaliserer mails. Herefter er det op på cyklen til byretten, hvor jeg skal bistå en klient i en voldtægtssag. Der er et pænt opbud af tilhørere i retten, og for en gangs skyld beder jeg ikke om lukkede døre, som min klient ellers har krav på. Min klient har selv venner og familiemedlemmer med, og man kan ikke lukke dørene for nogle, men ikke for andre.

Eftermiddagen bliver brugt til at besvare mails, håndtere to nye henvendelser, anmelde en voldtægt sket i udlandet på vegne af en ung kvinde, yde sparring til min fuldmægtig Thea og drøfte et debatindlæg om psykisk vold, hvor der efter min opfattelse er udfordringer med efterforskning og dermed for få sager, der bliver rejst.

På godt to timer når jeg også at gå tur med hunden, få

ordnet negle, lave 15 minutters yoga og lave mad til min veninde, Kisser. Vi har kendt hinanden, siden vi var gravide i 1997 med vores første børn. Kisser er psykolog og har været en stor inspirationskilde i min egen personlige udvikling, ligesom jeg i mange år har fulgt hendes kurser for at tilegne mig værktøjer til øget nærvær, at lytte, sparre, støtte samt viden om enneagrammet, som jeg i dag bruger i mit arbejde.

Dagen rundes som altid af med en gåtur med Cooper. Det er en god måde at få luft og clearer hovedet, inden natten falder på.

TIRSDAG

Dagen startes med en coaching session i indre by. Det mentale helbred er vigtigt, så derfor har jeg altid brugt sparring fra psykologer, coaches, terapeuter mv. Da jeg for snart 30 år siden startede med at have sager som bistandsadvokat, havde jeg fast en form for supervision hos en psykolog. Nu bruger jeg det til at læsse af, når en klients sag kryber under huden og til at reflektere over, om jeg er på rette vej i arbejdslivet.

På kontoret er dagens første møde med et kærestepar, der begge har været udsat for vold. Der var jeg bistandsadvokat for dem, og nu har han bedt om min hjælp til forældreansvarssag. Den type sager hænger så fint sammen med virket som bistandsadvokat. Eller med virket som ofrenes advokat om man vil. Børnene bliver de virkelige ofre, hvis vi ikke håndterer disse sager med barnet i centrum. Mit mantra er, at klienterne skal fremhæve sig selv i stedet for at nedgøre det menneske, de engang elskede. Igen mærker jeg, hvor meget andet end jura spiller ind i mit arbejde.

24

Jeg orienteres af politiet om, at der i et grundlovsforhør er afsagt straksdom i en sag, hvor jeg er bistandsadvokat for en kvinde, der har anmeldt stalking og overtrædelser af tilhold. Så røg den forurettedes chance for at få påkendt et erstatningskrav under en retssag.

Efter frokost går turen på cyklen til byretten og en straffesag, hvor jeg er forsvarer. Som beneficeret får jeg sager via Københavns Byret efter et særligt system, så det er ikke en klient, der har valgt mig. Det kunne han ellers roligt have gjort, for jeg får ham frifundet for dokumentfalsk, selvom han end ikke mødte op i retten.

Tilbage på kontoret håndterer jeg en sag med en af mine få klienter, der kommer igen flere gange; en ung pige som for fjerde gang er forurettet i en sag, hvor moderen er den sigte-

de. Jeg bebrejder hende aldrig, at hun igen og igen opsøger sin mor i håbet om, at det ikke går galt igen. Ligesom jeg aldrig fordømmer kvinder, der tilgiver deres mand for at have udøvet vold. Kærlighedens veje er uransagelige.

Efter en lind strøm af opgaver med at besvare mails og telefonopkald, tjekke minretssag, sparring til student og fuldmægtig, indtages i dag aftensmaden på kontoret foran computeren – og så afsted til salsa.

Jeg har danset cubansk salsa i cirka seks år og er fuldstændig afhængig af det! Jeg startede for at udvide min horisont og lave noget andet end løb og vægttræning. Okay, jeg startede så også lige til yoga og anskaffede mig en hund samtidig. Jeg har generelt let ved at vælge noget til – men lidt svært ved at vælge fra. Salsa blev også valgt for, at jeg ville lære at slippe kontrol, lade mig føre. Jeg fik meget mere med. Til cubansk salsa lærer vi om cubansk kultur, hvordan et land i armod danser for at mærke livet, vi flirter, mændene skal både styre, passe på og respektere kvinderne. Og kvinderne skal forblive i feminin energi. Være bløde – og sige fra, når deres grænser overskrides. Hvis jeg løber en tur eller står i fitnesscenteret, kan jeg tænke på sager og afregninger. Når jeg danser salsa, er jeg i nuet, hele tiden.

ONSDAG

Der er altid mange retsmøder i december. Ugen efter har jeg både forældreansvarssag, straffesag og fire bistands-sager, hvor jeg gør en dyd ud af fremsætte et veldokumenteret krav en uge før – også selvom jeg derved bruger langt mere tid, end man honoreres for. Det er svært at sige til en klient, at tiden er opbrugt, så desværre kan jeg ikke fremsætte dit erstatningskrav.

I dag er der en ankesag i Østre Landsret, hvor jeg har fremsat et krav, fordi det drejer sig om så mange delinger begået af én person.

I byretten senere på dagen er jeg forsvarer for en kvinde, der er tiltalt for at have snydt med et handicap parkeringskort. Hun var ulykkelig og manden oprevet. Her må jeg forklare, at vi alle begår fejl, og at der heldigvis ikke er nogen, der er kommet til skade. Hun bliver dømt, men slipper billigt. Det bedste er dog den ros, jeg får af ægteparret. Det er så vigtigt, at vi som advokater er engagerede og gør en indsats for at tale klientens sag, også selvom vi har forberedt dem på, at udfaldet nok ikke er det ønskede.

Om eftermiddagen hører jeg om en kollega, der har gjort det lige lovlig godt – for sin klient! Der er sket frifindelse i den voldtægtssag, hvor jeg mødte mandag. Klienten er helt knust – og jeg er ærlig talt ret uforstående. Der var notorisk ikke samtykke. Hverken jeg eller forurettede kan anke, men der er ingen, der hindrer mig i at komme med mit besyv til anklagemyndigheden. Så må de jo gøre med det, hvad de vil.

Inden kontordagen rundes af, når jeg at håndtere en del frivilligt arbejde for Bistandsadvokaternes Landsforening og Hjælp Voldsofre. Sammen med min fuldmægtig Thea ser jeg på den procesplan, der er lavet for at komme i mål med en vejledning til bistandsadvokater.

Jeg når en løbetur rundt om søerne på Østerbro, inden jeg får besøg af en venindes datter, der skal bo hos mig et par dage – og passe min hund.

Inden sovetid skal der dog lige bruges lidt tid på at forberede et indlæg til torsdagens konference på Christiansborg. Og naturligtvis gås en aften tur med hunden med en lydbog i ørerne.

TORSDAG

Selvom der er gæst i hjemmet, skal hele morgenritualet gennemføres. Der henter jeg mit overblik og mit overskud til dagen, som starter med telefonmøder under gåturen med hunden. Min klient i den frifindende voldtægtssag kan ikke finde ro, før hun ved, om sagen bliver anket.

Der er retsligt telefonmøde i endnu en sag om forældresvar. Det er faktisk også en del af de beneficerede advokaters

opgaver at tage disse sager – hvis de vel at mærke har sagt OK til at stå på den liste (og det har jeg). Man kan undre sig over, at der så ikke også bare er en liste for dem, der vil påtage sig rollen som bistandsadvokat.

Jeg taler med Thea om et debatindlæg til Berlingske, om vejledningen og processen med det videre arbejde.

Jeg har et par civile erstatningssager også. Der skal afleveres replik i en sag og laves forespørgsel til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i en anden.

Slides til dagens konference skal finpudses – som altid i sidste øjeblik, der skal holdes et teamsmøde med en klient, der er flyttet til udlandet – og så afsted til Christiansborg.

I min egenskab af talsperson for Hjælp Voldsofre har jeg siddet i et Advisory Board i et projekt, der hed "UDSAT". Det hørte under Center for Voldsforebyggelse og mundede ud i en rapport med forskellige forslag til forbedring af retsstillingen for navnlig ofre for psykisk vold og stalking. Jeg bidrog med et oplæg om psykisk vold set med bistandsadvokatens øjne og i to debatter. Torsdag rundes af med en pigemiddag med "juratøserne". Da vi blev færdige med at læse i 1992, aftalte en lille gruppe af kvinder at spise sammen den første torsdag i måneden. Vi holder stadig ved. Vi har taget på rejser, fejret sejre og sorger, fulgt med i hinandens graviditeter, fødsler, bryllupper og skilsmisser. Der bliver skålet i skøn hvidvin, grint, grædt og talt om stort og småt, når vi er sammen. Det er (også) balsam for sjælen.

FREDAG

En gang om måneden har vi morgenmøde hos SIRIUS advokater. Der er altid det store morgenbord om fredagen, men denne ene gang om måneden fortæller ledelsen om nyt – eller andre beretter om spændende projekter. I dag skal jeg fortælle om bevillingen fra Dreyers Fond og arbejdet med at

lave en vejledning for bistandsadvokater.

På vej til Østre Landsret, ringes jeg op; forsvareren har taget bekræftende til genmæle overfor et godtgørelseskrav, så jeg skal ikke møde op og procedere et erstatningskrav. Jubiii – tid på kontoret til at sagsbehandle! Der er nok at tage fat på.

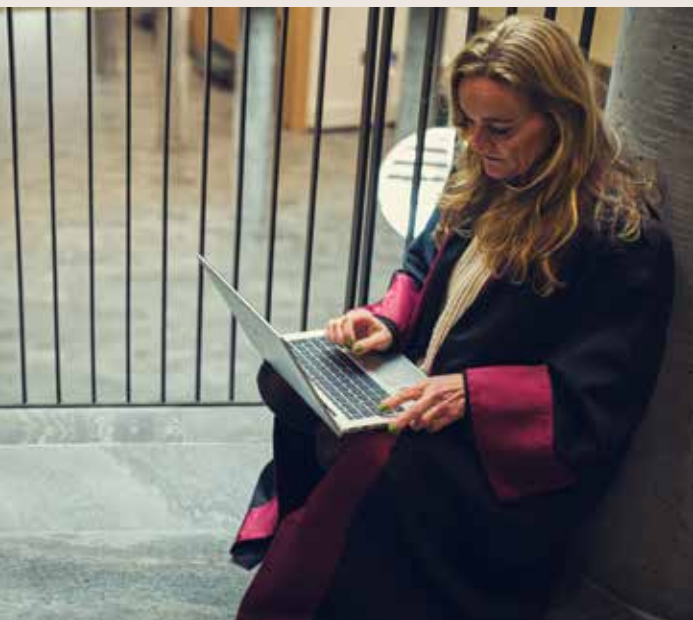
Jeg får lavet opslag på LinkedIn om gårsdagens konference, ydet sparring til et medlem af Bistandsadvokaternes Landsforening, og jeg gennemgår de opgaver, Thea har lavet, sammen med hende.

Jeg har møde med en klient, som har en straffesag i næste uge. Forhold er begået i 2020, og jeg beroliger hende med, at det kommer til at spille ind på straffen. Og jeg når at holde et telefonmøde med en forurettet, som skal have læst højt af den rapport, der blev lavet efter en politiafhøring.

Og så er det tid til firmaets JULEFROKOST. I år er der lagt op til en rolig en af slagsen. Men det hindrer ikke min kollega Pernille Backhausen i at holde et brag af en tale. Det er hun forrygende til. Hun omtaler alle i firmaet – og udlover en flaske bobler til den, der måtte blive glemt. I år fik ingen champagne. Bravo Pernille!

Jeg er på cykel, og da festen slutter ved midnatstid, tager jeg forbi et nærliggende festlokale, hvor min yngste søn på 24 har en DJ-opgave. Hans storebror, min 27-årige søn er der også, så jeg får nydt synet af dem begge og glædes over den stemning, de skaber til festen og på dansegulvet. På cykelturen er jeg lykkelig over, at de i hvert fald lod som om, at det ikke var pinligt, at deres mor kom forbi (kun at hun tog et billede uden at slå blitz fra).

26

WEEKEND

Lørdag bringer eksmanden hunden hjem, så jeg kan nå at hygge lidt med ham (altså hunden), inden der lige skal laves yoga før dagens julefrokost på Midtsjælland. Jeg har boet i en lille landsby, der hedder Vigersted, fra jeg var 12 år og gik på et gymnastikhold, som i høj grad har defineret mit liv. Mænd & kvinder, drenge & piger til både rytmisk og springgymnastik. Vi har rejst fire gange og lavet gymnastikopvisninger mange steder i Danmark og Europa. I 1987 startede jeg en julefrokost klub med over 25 kvinder, overvejende fra gymnastikholdet. De sidste 15-

20 år har vi været den samme flok af 11, som mødes hvert år den første lørdag i december – og hvert andet år på et wellness ophold i Sverige.

Vi skal være midt i skoven i en hytte uden el og varmt vand. Eftermiddagen starter med bål og gløgg – og så snakkes der uafbrudt i de næste 8-10 timer. Jeg har haft en travl uge, så jeg kører tidligt og smiler det meste af den time-lange køretur hjem.

Udover at der bruges ekstra meget tid på at spise en god morgenmad, læse avis og meditere, er der ikke meget hviledag over min søndag. Der skal holdes et telefonisk klientmøde, uploades lidt på minretssag og sendes et par mails. Jeg når også en tur i fitnesscenteret og at have min langpelsede hund i bad. Jeg er også perfektionist med hunden, som vaskes efter alle kunstens regler med shampoo og balsam, der skal sidde ti minutter og så en føntørring med en håndfri tørrer på et stort stativ og en gennembørstning. Det tager tre timer, men så er Cooper også meget fin og lækker. Og jeg er meget træt.

Søndagen rundes af med juratøserne og en tur i Danmarks Radios koncertsal – til Burhan G koncert. Jeg sørger for, at vi kommer til spændende foredrag om personlig udvikling, en anden sørger for koncerter. Det er en fornøjelse at være til koncerten. Sikke en koncertsal. En fantastisk måde at slutte ugen af på. ♦

LÅN VALENCIA

TIL FAGLIGE ARRANGEMENTER

Dreyers Fond stiller den historiske dansesal på Vesterbrogade 32 til rådighed for arrangementer, der samler mennesker, styrker vidensdeling og debat og bidrager til udviklingen af arkitekt- og advokatbranchen.

Ansøg på dreyersfond.dk

A man with a beard and dark hair, wearing a dark suit jacket over a light blue button-down shirt, is gesturing with both hands while speaking. He is looking slightly to his right. The background is a blurred office or conference room with warm lighting.

Få din obligatoriske efteruddannelse hos JUC med relevante kurser

Hos JUC tilbyder vi kurser, der opfylder kravene til obligatorisk efteruddannelse for advokater. Vores kurser dækker bl.a. aktuelle juridiske problemstillinger, ny lovgivning og retspraksis. Med vores brede udvalg af kurser, kan du styrke dine faglige kompetencer og holde dig ajour inden for dit felt.

Har du spørgsmål til JUC's kurser? Kontakt kursusafdelingen på telefon: 28 45 99 11 eller e-mail: hfv@juc.dk

Vi ser frem til at byde dig velkommen!

Foreløbige nye kurser i 2025

Det årlige digitale tinglysningsakademi

Bæredygtighedsrisici

NIS2 – Governance og sikkerhed

Selskabskonstruktioner

Voldgift for praktikere – Introduktion

Konkurs i byggeriet

EU Taxonomy

Klimaret og komplekse retssager

Brush-up og erfaringer med tidsregistrering

ESG i bestyrelsen

Bæredygtigt byggeri

Jordforurening – Hvem har ansvaret

Følelsesmæssig intelligens (EQ) i praksis

Bæredygtig finansiering

Lokalplaner og byggelev

Årlig lejeretlig opdatering

Compliance i organisationen

Årlig lejeretlig opdatering – Aarhus

Forældreansvar og familieret

Professionel kontraktstyring

Havneloven

Mediation ved tvistbilæggelse

Corporate Sustainability Reporting
– Workshop

Ejendomsstyper og den matrikulære proces

Unge i straffesystemet

Nyheder inden for statsstøtten

TILLIDEN TIL SKATTESYSTEMET ER TÆT PÅ AT SVIGTE

Otte ud af ti skatteadvokater har ifølge Retssikkerhedsanalysen konkrete erfaringer med, at myndighederne ikke har overholdt loven i en sag. Hensyn til skatteinddrivelse trumfer for ofte borgernes retssikkerhed og har efterladt skatteområdet i stærk mangel på retssikkerhed, mener erfarne skatteadvokater sammen med tidligere skatteminister, Karsten Lauritzen, der har været medinitiativtagere til at stifte Retssikkerhedsalliancen For Bedre Skattelovgivning.

30

Skal man tro svarene i Retssikkerhedsanalysen 2024, så er landets skatteadvokater ikke overvældede over udviklingen i borgernes retssikkerhed på skatteområdet. Hele 60 procent mener derimod, at den er forringet de seneste tre år.

Advokat Christian Bachmann, formand for Advokatrådets skatteudvalg og partner i Bachman/Partners, deler flertallets opfattelse og mener, at skatteområdet over adskillige år har været stærkt udfordret.

“Der er store områder, hvor det kører med ringe retssikkerhed. Altså gældsområdet og ejendomsvurderingsområdet eksempelvis. Her er det svært at komme igennem med indvendinger. Man lovgiver på en måde, så borgere vanskeligt skal kunne gøre noget – indsætter klagebegrænsninger osv. Det synes jeg trækker meget ned,” siger han.

Skattestraffesager et problem

Jan Steen Hansen, erfarne skatteadvokat hos Gorrisen Federspiel og ligeledes medlem af Advokatrådets skatteudvalg, har samme analyse og ser flere områder, hvor praksis over årene har udviklet sig uheldigt set med retssikkerhedsmæssige briller.

“Jeg synes for eksempel, at der er

et stort problem med alle de her skattestraffesager. Der kommer nogle vurderinger af “grov uagtsomhed”, som er helt i hegnet. Du ser eksempler på “grov uagtsomhed” nærmest bare, hvis der er en objektiv forkert selvangivelse i forhold til det, som Skat mener er korrekt – så bliver det betegnet som groft uagtsomt. Der er blevet mandet så meget op på skattestrafferet, at dem, der sidder og skal vurdere det, ikke har erfaring i at vurdere, hvordan domstolene vil vurdere den tilregnelser/skyld, som skal til. De vurderer bare pr. automatik, at man handler i en eller anden form for ond tro, og er meget lidt lydhøre. Jeg har sågar set en erfaren skattemedarbejder fra deres ansvarskontor skrive til Rigsadvokaten, at revisorer er garanter for en korrekt selvangivelse, hvilket vil sige, at revisorer skulle være strafansvarlige på et rent objektivt grundlag. Det synes jeg er et meget stort problem.”

De to advokater har været blandt initiativtagerne til at stifte “Retssikkerhedsalliancen For Bedre Skattelovgivning” i efteråret 2024. Alliancen er et formaliseret politisk neutralt samarbejde om at skabe fokus og gøre op med urimeligheder og utilsigtede konsekvenser af skatte- og afgiftslovgivningen. Bag alliancen

står Dansk Industri, Dansk Erhverv, FSR – Danske revisorer, Danmarks Skatteadvokater, Danske Advokater og Advokatsamfundet. Som forperson har alliancen valgt tidligere skatteminister Karsten Lauritzen, der siden er blevet adm. direktør i Danske Advokater.

Politisk underprioriteret

Ifølge Karsten Lauritzen udspringer mange af retssikkerhedsproblemerne på skatteområdet af et alt for enøjet fokus i skattesystemet.

“Jeg tror, at nogle af problemerne opstår, fordi fagligheden i skatteforvaltningen er, at forvaltningens primære opgave er at få skatter og afgifter betalt til tiden. Demokrati koster, og det gør retssikkerhed også – det koster for eksempel på effektivitet, og det skaber ekstra administration. Men helt ærligt, vi er jo også et land, hvor vi har råd til – ikke bare i skåltaler at hyldre retssikkerheden, men også at gennemføre det i virkeligheden,” siger han.

Begge advokater og den tidligere skatteminister er enige om, at forklaringen på, at retssikkerheden er skredet stammer fra både administrativ praksis i skatteadministrationen, domstolspraksis og i høj grad også den politiske praksis på Christiansborg på det skattepolitiske område.

“Retssikkerhed er ikke nødvendigvis den dagsorden, man bliver genvalgt på som politiker. Vi har set en meget hyppig udskiftning på skatteministerposten og i Skatteudvalget, og den måde, folketingsudvalgene fungerer på, er, at man er meget generalister. Så det kræver noget tid, før man kan få øje på, hvor de retssikkerhedsmæssige huller er, og at man som politiker kan identificere dem tidligt.

Når det ikke er systemets kernefokus i det lovforberedende arbejde, og

Jan Steen Hansen, at lovgivningen på skatteområdet er blevet ekstremt kompleks. I sin dagligdag oplever han, at en stor del af tiden går med at svare på compliance spørgsmål fra virksomheder og klienter, som ikke kan gennemskue, hvad der er op og ned i reglerne. De har intet ønske om at gå til grænserne, de vil bare være sikre på, at de overholder reglerne.

“Mange virksomheder er nødt til at kontakte en revisor eller en advokat for bare at forstå reglerne. Det

er et kæmpe problem. Eksempelvis har Folketinget for cirka et år siden vedtaget en global minimumsbeskatningslov, som forventes at give staten et årligt umiddelbart merprovenu på 300 mio. kr. Imidlertid forventes virksomhederne hvert år at skulle betale cirka 462 mio. kr. i løbende administrative byrder. Statens provenu er altså mindre end virk-

somhedernes samlede omkostninger. Loven er desværre nødvendig, fordi det er en implementering af et EU-direktiv, men EU bliver ved med at smide nye skattedirektiver på bordet, som sådan set bare skal implementeres én til én, uden at man kan flytte et komma. Der er ingen af de direktiver, der kommer ind, som får Skat til at vurdere, om der så er noget af den

ationale lovgivning, man så eventuelt kunne fjerne som led i en forenkling.

Eksempelvis har man fået en generel omgåelsesklausul, hvilket vel logisk burde få Skatteministeriet til at overveje, om der så fortsat er behov for den jungle af specifikke omgåelsesklausuler, som fortsat findes i lovgivningen. Men det sker ikke, man får aldrig ryddet op. Lovgivningen er blevet et kæmpestort, uoverskueligt morads,” siger Jan Steen Hansen.

Arbitrære sager

Ifølge skatteudvalgets formand, Christian Bachmann, fylder mange lovforarbejder i dag for meget. Han mener, at mange elementer presses ind i forarbejderne, og når advokater står i retten, så bliver forarbejderne ofte taget som udtryk for, at det er blåstemplet af Folketinget.

“Men det er jo aldrig noget, der har været drøftet blandt folketingspolitikere. De har bare fået en pakke, og så er de gået ned i salen og stemt. Du kan tage de pakker, der har været på ejendomsvurderingsområdet. Der er givet ikke nogen politikere, der aner, hvad det er, de har stemt ja til.”

Både Jan Steen Hansen og Christian Bachmann ser derudover også en del sager, hvor lovgivningen er skredet, efter den har ramt virkeligheden. Ofte bliver der langt fra den politiske intention til reglerne i virkeligheden.

“Jeg oplever sager, som er helt arbitrære – for eksempel omkring ejendomsvurderinger. Nu var jeg ude ved en klient forleden dag. Deres ejendomsvurdering er steget 17 gange for deres erhvervsejendomme. Og de kan ikke få nogen forklaring på, hvorfor det

politikere er uerfarne og i øvrigt også travlt optaget med mange andre ting, så er der bare nogle ting, som smutter igennem, som ikke skulle være gået igennem,” siger Karsten Lauritzen.

Loven er et uoverskueligt morads

Et underliggende problem, der både rammer det politiske system og sidenhen borgere og virksomheder, er ifølge

"Der er et stort problem med alle de her skattestraffesager. Der kommer nogle vurderinger af "grov uagtsomhed", som er helt i hegnet."

sker. Og der er to ejendomme, der ligger lige ved siden af hinanden, to store industriejendomme, hvor den ene er vurderet dobbelt så højt som den anden.

Kæmpe kløft

Skattelovgivningen skal jo også være sådan, at der er tillid til skattesystemet, og at man nogenlunde kan operere inden for de rammer, der er. Hvis fornuftsgrænsen rykker sig for meget, så svigter tilliden til systemet. Så bliver der en kæmpe kløft mellem skattemyndighederne og borgerne, som ingen har interesse i," siger Christian Bachmann.

En medvirkende faktor, til at reglerne over tid ændrer sig, er domstolenes fortolkninger. Ifølge Jan Steen Hansen bakker domstolene ofte op om den lovfortolkning, som statsadministrationen har, også selv om loven er uklar, og det rammer selvfølgelig borgerne hårdt, hvis enhver uklarhed kommer staten til gode.

"Det kan man så mene om, hvad man vil. Men for eksempel kan vi jo se, at der er nogle muligheder for, at skatteydere, der er kommet uheldigt til værks, efter loven har nogle reparationsmuligheder. Men de bliver nærmest for hver domstolsafgørelse indsnævret og fortolket mere og mere indskrænkende. Det må der selvfølgelig være juridisk belæg for, men i dag er eksempelvis muligheden for omgørelse – vil jeg påstå, i praksis stort set ikke eksisterende, hvis skatteyderen har nået at få selvangivet, og dette kan næppe have været den oprindelige hensigt med reglen om omgørelse. Så det er bare for at sige, at sådan noget bliver der ikke ryddet op i, og

det er folketingspolitikerne nok ikke opmærksomme på."

Sagsbehandlingstid: 47-53 måneder

Et generelt problem på skatteområdet er sagsbehandlingstiderne – som vel at mærke er meget forskellige for henholdsvis lovarbejdet og så de konkrete sager, borgerne har i skattesystemet.

"Hastigheden, som Folketinget lovgiver med, er en udfordring, særligt når man har en flertalsregering. Skattelovgivning er enormt kompliceret, og der er brug for tid til at sætte sig ind i tingene. Der kunne man løse nogle af lovgivningsproblemerne ved at inddrage høringspartnerne tættere og give dem noget mere tid. Men det bliver skubbet for hurtigt igennem. Det er den ene ting.

Og den anden, det er så der, hvor det burde gå lidt stærkere. Det er jo sådan, at når ny lovgivning rammer virkeligheden, og borgeren klager, så kan man jo opleve i Skatteankestyrelsen, at ventetiden er år og ikke måneder. Altså hele den der værdikæde – den retssikkerhedsmæssige værdikæde – den er udfordret lidt i begge ender på tid og hastighed," lyder analysen fra Karsten Lauritzen.

I den seneste tid har flere skatteadvokater berettet om, at de har modtaget breve fra Skatteankestyrelsen, hvor klienters forventede sagsbehandlingstider er 47-53 måneder.

"Det er det allerstørste retssikkerhedsmæssige problem, vi har i Danmark, at det sander så meget til. Og det kan være svært at få sådan et brev. Man forstår ikke, at man skal sidde og vente 53 måneder og betale høje renter af et krav, man er helt uenig i.

Og det må simpelthen ophøre, fordi det er jo ikke access to justice," siger Christian Bachmann.

Sagsbehandlingstiderne ved Skatteankestyrelsen er tidligere ved flere lejligheder blevet kritiseret af Ombudsmanden, og den har ligeledes mødt kritik fra Statsrevisorerne i flere rapporter siden 2016. Skatteankestyrelsen tager ifølge de seneste tal omkring 17 måneder om at behandle sagerne – men gennemsnittet dækker over store udsving.

"Det er jo lidt ironisk, at vi sidder med breve med forventede sagsbehandlingstider på 53 måneder, samtidig med at der bliver postet, jeg ved ikke hvor mange penge i IT-systemer. Det troede jeg egentlig var for at effektivisere," siger Jan Steen Hansen.

I de tilfælde, hvor sagerne efterfølgende skal fra det administrative system til domstolssystemet, skal klienterne igen væbne sig med tålmodighed og forvente lange berammelses- og sagsbehandlingsforløb.

"Nu er der for eksempel lige faldet dom i Sanjay Shah-sagen, som blev anket med det samme. Det tager så to år mere, før Østre Landsret skal behandle den. Han har naturligvis ret til en fair rettergang, men derfor er det et ret stort problem, at der nu skal gå yderligere to år i et i forvejen langstrakt sagsforløb," siger Karsten Lauritzen.

Sagsbehandlingstiderne har en anden kedelig konsekvens. Både Jan Steen Hansen og Christian Bachmann påpeger, at klienter i mange tilfælde afholder sig fra at føre ellers berettigede sager ved domstolene. På Skats hjemmeside fremgår det af deres database, at det samlede antal afsagte

domme i skattesager i både by-, lands- og Højesteret er gået fra 355 domme i 2014 til 182 domme i 2024. Den faldende sagsmængde er et udtryk for, at borgere afholder sig fra at føre sagerne, og er ifølge Christian Bachmann alt andet end et sundhedstegn.

“Det er dyrt og besværligt for klienterne, og man får rigtig meget modstand, når man anlægger en sag mod skattemyndighederne. Altså man skal jo bevise alt som skatteyder, og det er jo bare op ad bakke. Medholdsprocenten for myndighederne er alarmerende tæt på 100, så jeg forstår godt, at folk

mer borgeren til gode, eller at sager bliver forligt.

“I den normale civile proces er det jo ofte sådan, at parterne finder hinanden. Man finder stort set aldrig hinanden i skattesager. Altså det er bare damptrømlen og så afsted. Det synes jeg ikke er i orden, da mange principielle sager jo handler om fortolkning af en uklar lovgivning. At man ikke indimellem kan kigge lidt indad i Skat og sige, at vi kan godt se, at det her er en beskatning, som er tvivlsom. Det er man meget tilbageholdende med, men det er jo så produktet af, at domstolene har svært ved at komme borgerne til hjælp.”

Retssikkerhedsalliancen holder øje

Retssikkerhedsalliancen For Bedre Skattelovgivning kan ifølge Karsten Lauritzen, Jan Steen Hansen og Christian Bachmann forhåbentlig være med til at rette op på nogle – ikke alle – skævheder og urimeligheder i skattelovgivningen.

Konkret vil alliancen offentliggøre såkaldte “Early Warnings”, der viser, hvor der er huller i lovgivningen, hvor borgere stilles helt urimeligt. Begrebet Early Warning er kendt i skatteforvaltningen, men med omvendt fortegn, hvor det så at sige er huller i reglerne, der kan gå ud over statskassen.

Målet med alliancen er dermed at få politikernes opmærksomhed, så skattehullerne lukkes gennem lovændringer – og gerne i højere tempo, end det har været tilfældet historisk.

“Vi har jo kunnet konstatere, at retssikkerhed for borgerne har været forældreløst rent politisk. Lad os bare blive ved eksemplet med trippelbeskatning. Det er en problemstilling, som i hvert fald er 15-20 år gammel, og hvor

der ikke er sket noget. Og hvis hverken departementet eller Skatteudvalget eller politikerne gør noget af sig selv, så er der jo sådan set kun os til at råbe op,” siger Jan Steen Hansen.

Problemet med en lagerbeskatning, der også er blevet kaldt “skatten fra helvede”, har betydet, at blandt andet iværksættere har risikeret at betale skat af en fiktiv indkomst, som de aldrig ville modtage.

Retssikkerhedsalliancen havde som en af sine tre første Early Warnings påpeget dette problem (sammen med andre organisationer), og inden jul blev der indgået en politisk aftale, hvor reglen faktisk blev ændret – og med tilbagevirkende kraft, så de mennesker, der er kommet i klemme, nu får hjælp.

“Det er vel sådan lidt Danmarks historie, at man fjerner en lov med tilbagevirkende kraft. Det ser man jo stort set aldrig inden for skatteområdet. Og det kan da give mig lidt håb for, at der er en åbenhed over for, at borgernes retssikkerhed har en betydning,” siger Christian Bachmann.

Karsten Lauritzen glæder sig samtidigt over, at skatteminister Rasmus Stoklund har taget positivt imod initiativet med alliancen, og han håber, at samarbejdet fremover bliver konstruktivt.

“Jo færre Early Warnings vi kan komme på i fremtiden, og jo færre problemer vi kan finde, desto bedre.

Så vi er jo egentlig sat i verden for at prøve at nedlægge os selv. Det er blevet modtaget positivt, det vi laver, og jeg er glad for, at man ser os som medspillere. Vi er jo ikke ude på at udfordre systemet ud i skattespekulation. Vi synes bare, at der er god grund til at få lukket de her huller og skabe et større politisk hensyn til borgernes retssikkerhed.” ♦

ikke har lyst til at gå ind i de sager, som tager enormt lang tid, og hvor udsigten til medhold – statistisk set – er lav. Men retssikkerhedsmæssigt er det et problem.”

I Retssikkerhedsanalysen svarede 84 procent af de medvirkende skatteadvokater (87 i alt), at de havde konkrete erfaringer med, at myndighederne ikke overholdt gældende love og regler. Alligevel er det Christian Bachmanns erfaring, at uklarheder sjældent kom-

RETSSIKKERHEDSALLIANCEN FOR BEDRE SKATTELOVGIVNING

- Apolitisk samarbejde om at lukke skattehuller, der rammer borgernes og virksomheders retssikkerhed
- Skal skabe fokus og fremdrift i politiske beslutninger om at gøre op med urimeligheder i og utilsigtede konsekvenser af skatte- og afgiftslovgivningen
- Vil løbende offentliggøre notater – Early Warnings – om problemer i skattelovgivningen.
- Stiftet i efteråret 2024 af Dansk Industri, Dansk Erhverv, FSR – Danske revisorer, Danmarks Skatteadvokater, Danske Advokater og Advokatsamfundet.

Læs mere på retssikkerhedsalliancen.dk

Auktioner.dk

- Salg af konkursboaktiver på netauktion over 14 dage
- Over 100.000 potentielle køberemner
- Advokatfaglig baggrund med 20 års erfaring
- Vi står for hele salgsprocessen
- Afregning via vores klientkonto

Auktioner P/S

• Tlf. 39 29 19 00

• info@auktioner.dk

Strandvejen 60, 2900 Hellerup

JEG HAR ET GODT ØJE TIL ADVOKATER

På trods af flere sager hvor advokater er sat på anklagebænken for blandt andet hvidvask, mener politidirektør for NSK, Lasse Boje, at det er et fåtal, der er involveret i ulovligheder, og at advokater generelt er dygtige specialister, som politi og anklagere skal samarbejde med.

Der er en glad politidirektør, Advokaten møder en gråvejrsdag i hovedkvarteret for NSK (National enhed for Særlig Kriminalitet) i den imponerende bygning i Glostrup. Der er en ekstra bevilling på vej fra Justitsministeriet med formålet at oprette en ny taktisk enhed, som skal styrke efterforskningen af organiseret kriminalitet og knække koderne til den digitale underverden for blandt andet at få bugt med 'crime as a service'. Et udbredt begreb i den senere tid, hvor for eksempel 15-årige bliver hyret som lejemordere eller narkotikakurerer og kan bestilles på tværs af grænserne, og hvor bagmænd gemmer sig bag krypterede tjenester, ofte med ophold i udlandet.

"Vi er i gang med at styrke NSK i kampen mod den digitale kriminalitet, der er en stor trussel mod vores samfund. Det handler både om den store volumen af digital kriminalitet, som borgerne bliver ramt af, og den komplekse cyberkriminalitet."

Og der er mere at glæde sig over. Efter vores interview skal Lasse Boje til nytårssparole, hvor han skal uddele hædersbeviser til 37 ansatte i NSK. Personer som har været ansat i politiet og anklagemyndigheden i enten 25 eller 40 år. Han ser med stolthed på kassen med kuverterne.

"Jeg bliver så imponeret, når vores ansatte har været i tjenesten længe. Politiet og anklagemyndigheden er både vigtige og spændende institutioner i samfundet. Vi skal beskytte borgerne og vores samfund og har af den grund fået nogle værktøjer, som ingen andre myndigheder har adgang til. Det er et kæmpe ansvar, vi sidder med."

Selv har han stået i spidsen for først 850 og nu 1250 ansatte i NSK, siden enheden blev oprettet i 2022. NSK har til opgave at efterforske og rejse tiltaler i sager om organiseret kriminalitet, for eksem-

pel narkotikakriminalitet, økonomisk kriminalitet, herunder hvidvask samt digital kriminalitet.

Udfordring at prioritere

Der er mange ledelsesmæssige udfordringer, når man bygger en myndighed som NSK op.

"Jeg tror, at den største udfordring – og det er nok et lidt kedeligt og nemt svar – er den løbende strategiske prioritering af vores ressourcer. Uanset hvor man sidder i politiet og anklagemyndigheden, så er efterspørgslen på os meget, meget større end udbuddet, og sådan vil det altid være. Vi sidder med den meget samfundsskadelige kriminalitet – så hvad er det, vi skal fravælge at bekæmpe. Det er en svær prioritering, der gør lidt ondt på os allesammen, når vi træffer de konkrete valg."

Det samme gør sig gældende for den del af politiet, som sidder med den borgernære kriminalitet ude i politikredsene, uddyber Lasse Boje.

"Danskerne vil ikke acceptere kriminalitet, og det, tror jeg, er et sundt udgangspunkt. Borgerne og samfundet har brug for os. Og de har høje forventninger til, at vi i politiet og anklagemyndigheden passer på fællesskabet. Det vil vi gerne leve op til, og derfor er det heller ikke altid nemt for os at lave de løbende prioriteringer, men det er ikke desto mindre en nødvendighed."

Men selvom kriminalitet i tunge sager om hvidvask og bedrageri er i stigning, og i øvrigt bliver mere kompleks, professionaliseret og international, så skal man som borger ikke være bekymret for politiets kompetencer og ressourcer på den front.

"Vi arbejder hele tiden på at følge med tiden og tilpasse vores kompetencer og indsatser til udviklingen i kriminalitetsbilledet. Det er også en af grun-

"Man skal huske, at man jo har et særligt ansvar, når man har en særlig viden og en særlig betroet rolle."

dene til, at vi har oprettet NSK," siger Lasse Boje.

Holder øje med advokater

Det er også en tid, hvor NSK har skærpet fokus på såkaldte facilitatorer til økonomisk kriminalitet, herunder revisorer og advokater, som hjælper kriminelle, og hvor flere advokater er under anklage for hvidvask og misbrug af klientkonti, og hvor dokumentarer som 'Den sorte svane' har indprentet sig i danskernes bevidsthed. Derfor kunne man frygte svaret fra politidirektøren til spørgsmålet om, hvad det første, han tænker, er, når han hører ordet advokat, men svaret er: "Den vej kunne jeg også have valgt."

Der er ikke en nøjagtig statistik på, hvor mange advokater, der er blevet sigtet, tiltalt eller dømt for kriminalitet. Men Lasse Boje understreger, at det er et fåtal, og at de fle-

ste advokater er redelige og ordentlige. Han er selv jurist af baggrund og har tidligere arbejdet i Justitsministeriet.

"Jeg har mange venner og bekendte, som er advokater, og vi er jo også så heldige, at vi her i NSK har kunnet rekruttere en del advokater ind i vores anklagemyndighed. De er enormt dygtige og falder rigtigt godt til her. Det var også en hylde, jeg kunne have valgt og sikkert være landet godt på. Jeg vil gerne slå fast, at langt hovedparten af advokaterne i min optik er enormt dygtige, og jeg er for eksempel meget imponeret over deres evne til at formidle i retten, og det er jo både anklagere og forsvarere. Men det er mit indtryk, at man som advokat specialiserer sig tidligt, og det er måske det, der afholdt mig fra at gå advokatvejen."

Og der er en drivkraft, som bevirker, at han nok alligevel valgte den helt rette hylde:

"Det, der motiverer mig, er at være med til at beskytte den måde, vi har indrettet samfundet på, og den måde vi vil bevare fællesskabet på i Danmark. Den del ville jeg savne, hvis ikke jeg var i det offentlige. Jeg synes, at vi har et fantastisk samfund i Danmark – nok verdens bedste – og det taler vi måske for lidt om. For mig, er det kernemotivationen at være med til at beskytte samfundet mod den mest skadelige kriminalitet, og det er jo vores opgave i NSK. Vi tager os af den kriminalitet, hvor der ikke nødvendigvis altid er konkrete borgere, som kommer i klemme, men hvor vores samfundsorden og fællesskab er på spil."

Lasse Boje har mange pæne ord at sige om advokater, men det ændrer ikke ved, at der bliver holdt ekstra godt øje – ikke kun med advokater, men også andre erhvervsgrupper, der står højt på samfundets rangstige og muligvis ikke overholder reglerne.

"Jeg deler uddannelse med advokaterne, så vi er jo formet af det samme, og jeg tror, at ligesom vi har et stærkt offentligt bureaukrati i Danmark og en stærk offentlig embedsstand, så har vi også generelt en stærk og sund advokatstand. Men vi har i NSK helt operativt styrket indsatsen mod advokater, revisorer og andre, som hjælper kriminelle blandt andet med hvidvask eller med at sætte selskabsstrukturer op osv. Det vi kalder facilitatorer, og det har vi fordi, vi mener, at der er et alvorligt

problem, som vi skal sætte ind over for. Men det er et fåtal relativt set. Da vi startede den her dagsorden i begyndelsen af NSK's levetid, udpegede vi nogle high value targets, dvs. nogen som vi var stødt på i forskellige sammenhænge, men ikke for alvor var gået efter. Den liste er vi ved at være igennem, og jeg tror ikke, at vi får svært ved at lave en ny liste, men set i forhold til en advokatstand på mere end 7000, er det ikke mange."

I den forbindelse påpeger Lasse Boje, at han sætter pris på, at advokaterne også selv tager det alvorligt.

"Vi har et godt samarbejde med Advokatsamfundet og Advokatrådet i forhold til deres tilsynsopgave, og det havde vi også før 'Den sorte svane'. Der er strammet op i forhold til hvidvask, og det kommer til at hjælpe os i vores arbejde. Udover at man selvfølgelig ikke skal medvirke til noget ulovligt bevidst, men heller ikke skal lade sig misbruge, så er vores opfordring til advokaterne at foretage hvidvask underretninger. Vi har ikke fået særlig mange hvidvaskunderretninger traditionelt fra advokater, og det er noget af det, vi håber, at den øgede opmærksomhed kan føre til."

Svanen er et kendt billede

Der er meget at sige og diskutere om 'Den sorte svane', men sikkert er, at den ligesom udbytteskatsagen fik sat økonomisk kriminalitet på dagsordenen, og at borgerne ikke vil finde sig i det. Men der var ikke de store overraskelser i tv-dokumentaren for politiet.

"Den giver et indblik i, hvordan de kriminelle arbejder. Og hvordan nogle professionelle rådgivere hjælper de kriminelle med at begå økonomisk kriminalitet. Så det er et godt billede på det, vi i NSK kender og arbejder ind i – og det har vi gjort også før 'Den sorte svane'. På den måde kan man sige, at dokumentaren giver et meget godt billede på, hvad det er, vi gerne vil sætte ind over for i NSK, og hvor vi har styrket indsatsen, altså netop koblingen mellem økonomisk kriminalitet og organiseret kriminalitet. Det her foregår derude, og vi kører mange sager mod netværk, der er meget længere oppe i de kriminelle hierarkier, end det vi så i 'Den sorte svane'".

Lasse Boje mener også, at man skal glæde sig over, at 'Den sorte svane' har givet et særligt fokus på advokatstanden.

"Man skal huske, at man jo har et særligt ansvar, når man har en særlig viden og en særlig betroet rolle. Der er lidt en klassisk kamp om, hvad der er værst og mest samfundsskadelig? Er det narkotikakriminaliteten, er det volden på gaden, eller er det økonomisk kriminalitet? Og der taber økonomisk kriminalitet nogle gange, fordi det bliver meget abstrakt og meget svært at forklare, hvad samfundsskaden er. Derfor er det også glædeligt, at der nu er sat øget fokus på den økonomiske kriminalitet. Nu er vi tilbage ved forventningerne, og jeg synes, det er godt, at borgerne giver udtryk for, at de forventer af os og af advokattilsynet osv., at vi sætter hårdt ind overfor økonomisk kriminalitet, fordi det er helt uacceptabelt. Det er ikke en gråzone. Det er heller ikke bare en lille smule råhvidt. Det er sort."

Et godt samarbejde

Langt hovedparten af de store straffesager handler om økonomisk kriminalitet og narkotikakriminalitet, og her er det vigtigt med et godt samarbejde mellem de tre parter i retten, mener Lasse Boje.

"Jeg oplever, at der er tale om et samarbejde mellem dommerne, der som retsledere selvfølgelig bestemmer, og så mellem anklagemyndigheden, som jo har ansvaret for at fremlægge sagerne, og forsvaret som har sin rolle og pligt til at gøre det så godt som muligt for sin klient. Og det er et rigtig godt samarbejde, hvor vi alle tre har et fælles ansvar for, at det er en retfærdig og en værdig proces," siger han.

I den forbindelse er han særlig spændt på, hvordan de nye regler om tilståelsesrabat kommer til at sætte sig om et år eller to.

"Det synes jeg faktisk, har fået en god start. Vi har fået nogle afklaringer gennem sager, der har kørt både i Vestre og Østre Landsret, og det er enormt spændende, fordi jeg betragter det som en klar fælles interesse. Både anklagemyndigheden og forsvareren har jo fra et forholdsvis tidligt stadie i sagen et meget godt overblik over, hvor den står rent bevismæssigt, og det er der nu kommet et øget fokus på at forholde sig til på et tidligt tidspunkt i sagsforløbet. Indtil videre hører jeg gode toner om tilståelsesrabatten – også fra forsvareres side, idet det sparer en masse både kræfter, tid og ressourcer."

Bliv i debatten

Udover advokaters generelt gode retoriske evner og evne til at formidle komplekse sager på lettilgængelig vis, for eksempel i retten, så mener Lasse Boje, at advokater også er gode til at deltage i den offentlige debat, og at det bør de fortsætte med.

“Vi skal blive ved med at diskutere emner som langvarige varetægtsfængslinger eller politiets brug af ansigtsgenkendelse. Det er virkelig vigtigt, og der har advokater med deres fagekspertise en særlig stemme, som er helt nødvendig. Jeg synes generelt, at de indgår i debatten på en rigtig god måde.”

Han har heller ingen problemer med, at eksempelvis forsvarsadvokater kritiserer politiets konkrete efterforskningsarbejde.

“Det kan jeg godt lide. Vi er jo ikke bare en myndighed i politiet og anklagemyndigheden, vi er en samfundsberende institution, og vi har meget stor magt. De tiltag, vi iværksætter, kan være enormt indgribende herunder varetægtsfængsling, men også aflytninger og andre indgreb vi sætter op. Og når man har den magt og den påvirkning på nogle borgeres liv, så er det helt fair, at der er andre stemmer, der kommer frem. En ting er, at der er massiv mediedækning af politiets arbejde, hvilket jo også fremmer debatten, men advokaterne taler jo på vegne af borgere, som bliver udsat for indgreb og med de særlige indsigter og den erfaring, de har.”

Ansigtsgenkendelse kan blive et vigtigt værktøj for politiet, som kan spare tusindvis af mandskabstimer. Den er anvendelig, både når der skal findes mistænkte i for ek-

sempel sager om unge lejermordere fra Sverige, men også ved digitaliseret offergenkendelse, når der skal findes ofre i sager om seksuel mishandling af børn.

“Vi har haft en forsøgsordning, som vi nu har fået lov til at gøre permanent, hvor vi bruger genkendelsesteknologi til at se på offersiden – altså spore, om vi kender et barn, der har været seksuelt misbrugt, fra tidligere efterforskninger, og om vi på den måde kan identificere barnet og få grebet ind. Vi kan simpelthen automatiseret søge ned i de billeder, der ligger i forvejen som et alternativ til utroligt mange mandetimer, hvor man manuelt sidder og sammenholder billeder. Og risikoen for fejl er mindre.”

Politiet vil generelt gerne have flere beføjelser til at bruge ny teknologi, men anerkender også, at det er vigtigt at tage højde for grundlæggende rettigheder, GDPR osv.

“Mønster- og ansigtsgenkendelse hjælper os med at finde de rigtige – det behøver ikke at være et ansigt. Det kan også være til at finde den cykel, vi tror, at en gerningsmand er stukket af på – hvilke kameraer har fanget den cykel, og hvad var flugtruten. Det er jo en balance mellem at som politi, vil vi jo gerne have de bedst mulige værktøjer for at kunne opklare kriminalitet, og vi vil også gerne arbejde med bredest mulig opbakning fra befolkningen og Folketinget. Når det kommer til ansigtsgenkendelse politimæssigt, så kan man godt sige: jo mere jo bedre. Men vi har også en anden balance; at vi gerne vil arbejde med bred opbakning. Hvor den balance så leder hen i forhold til ansigtsgenkendelse, der er vi helt med på – dels at have den offentlige debat, som vi gerne indgår i, blandt andet sammen med advokater, og også det med at vi starter forsigtigt.” ♦

LASSE BOJE

Politidirektør i NSK (National enhed for Særlig Kriminalitet) siden 2021. Tidligere Centerdirektør, Direktoratet for Kriminalforsorgen, før det Afdelingschef, Justitsministeriet og Beskæftigelsesministeriet. Begyndte som fuldmægtig i Rigspolitiet. Uddannet cand.jur. fra Aarhus Universitet i 2006.

LEGATER

SAGFØRERNES AUKTIONERS LEGAT

REJSELEGAT

Rejselegatet kan søges af en københavnsk advokat med en god juridisk kandidateksamen, der i sit arbejde har vist fremragende evner og en levende interesse for sit fag, som gør det sandsynligt, at vedkommende vil have stor gavn af en studierejse. Legatet gives fortrinsvis til hel eller delvis dækning af rejseudgifter og tuition. Legatet gives ikke til kongresrejser, rejser med en varighed på under tre måneder eller til rejser, der allerede er påbegyndt på uddelingstidspunktet primo maj. Legatudbetalingen er i juni. Ansøgning kan indsendes fra 15. marts 2025.

Ansøgningsfristen er 1. april 2025.

LEGAT TIL VÆRDIGT TRÆNGENDE

Legatet kan søges af københavnske advokater, der uden egen skyld er kommet i økonomiske vanskeligheder, eller til rekreationsrejser for københavnske advokater eller deres pårørende, eller til københavnske advokaters efterlevende, fraskilte eller fraseparerede ægtefæller samt børn under 25 år. Legatudbetalingen er i juni. Ansøgning kan indsendes fra 15. marts 2025.

Ansøgningsfristen er 1. april 2025.

UNDERSTØTTELSESFONDEN

Legatet kan søges af nuværende eller forhenværende advokater, der er økonomisk dårligt stillede, eller disses efterlevende ægtefæller og børn, eller undtagelsesvis til andre, som advokaten faktisk forsørgede.

Understøttelsesfonden administrerer desuden seks selvstændige legater, hvis formålsparagraf stort set er enslydende med Understøttelsesfondens. Legatet udbetales halvårligt i juni og december. Ansøgning kan indsendes fra 15. marts 2025.

Ansøgningsfristen er 31. marts 2025.

BIRTHE DAELLS FOND

Birthe Daells Fond kan søges mhp. at få økonomisk støtte til advokatbistand. Fondens formål er at sikre, at personer, som ikke har råd til at antage en advokat til at varetage deres retssag, kan få bistand fra en advokat. Fonden kan – helt eller delvis – dække udgifter til advokatsalær i det omfang, det ikke bliver godtgjort hos modparten, f.eks. ved dom, fri proces og/eller retshjælpsforsikring.

Birthe Daells Fond giver ikke støtte til separations- og skilsmisssager eller injuriesager. Ved "separations- og skilsmisssager" forstås ægteskabs-/samlivssager i al almindelighed, herunder også tvister mellem parterne samt bopæls- og samværsager om fælles børn. Du kan ikke få støtte til betaling af sagsomkostninger til modparten, til retsafgifter, syn og skøn og meget mere. Der gives heller ikke støtte til sager, som allerede er ført, ligesom der heller ikke gives dækning til udgifter til advokatbistand, som allerede er ydet.

Ansøgningen skal udover en sagsfremstilling (og kopi af ansøgning om fri proces) indeholde oplysning om parternes økonomiske forhold (herunder seneste årsopgørelse) og størrelsen af det beløb, man søger om.

Du kan læse nærmere om betingelserne for at søge legater samt hente ansøgningsskemaer på: Advokatsamfundet.dk.

Søg på fonde under Advokatrådet.

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

SYSTEMET HAVDE TUNNELSYN I FISKEKUTTERSAGEN

Fiskekuttersagen kunne have fået et andet udfald, hvis forsvaret ikke havde været ekstra grundige i deres arbejde og selv fundet materiale, der understøttede de tiltaltes forklaringer. Det mener forsvarsadvokat Mette Maria Lorentzen. Hendes klient blev frikendt efter 17 måneder som varetægtsfængslet sammen med fire andre medtiltalte.

42 **D**et er en sag, jeg aldrig nogensinde kommer til at glemme. Den dag, min klient blev frikendt efter 17 måneder i varetægt, står mejslet ind i erindringen. Det var en enorm lettelse, og jeg husker, hvordan bevogtningspersonalet i retten kom og gav både forsvarerne og de tiltalte hånd – det har jeg aldrig oplevet før. Flere af dem havde fulgt med i retten som fluer på væggen, i de otte dage retssagen varede, og de er normalt meget distancerede og passive. Men det var noget andet i denne sag. Der fik jeg kuldegysninger.

Pressedækningen før og under retssagen var massiv og har haft store konsekvenser for min klient og hans familie. Han følte sig dømt af medierne og af offentligheden på forhånd, og han havde ikke mulighed for at tage til genmæle, for alt blev holdt for lukkede døre, indtil hovedforhandlingen. Men så snart frifindelsen kom, blev der helt stille i medierne.

Hvis de brede medier har behov for at dække sager så intenst, så har de også en forpligtelse til at følge op på de mennesker, det handler om. Især når de er uskyldige. Ingen fulgte op på frifindelsen, undtagen Weekendavisen, som efterfølgende har interviewet min klient på fin og saglig vis. Men det har ikke hjulpet ham og hans familie. Han bliver af mange stadig betragtet som skyldig.

Skruer vi tiden tilbage, så kom jeg først ind i sagen som forsvarer op til hovedforhandlingen. Jeg kendte kun sagen fra medierne, da den blev præsenteret for hele Danmark, men overtog den fra en kol-

lega, som måtte træde ud på grund af berømmelsen.

Der var jo sket det, at en mand var afdøet ved døden ombord på en fiskekutter, mens den var til søs i et kraftigt stormvejr. Der blev tilkaldt hjælp fra kutteren, og en redningshelikopter fik med stort besvær evakueret den afdøde. De andre fiskere blev på kutteren i et stykke tid, for at fangsten ikke skulle gå tabt, men da de kom i land, blev de alle anholdt og sigtet for at have forårsaget, at manden døde. De havde enslydende forklaringer om hændelsen. Der var tale om nødværge, idet manden begyndte at opføre sig psykotisk og blandt andet truede med at sætte ild til båden midt i stormvejret. Han satte ild til en brandfarlig fluespray. Derfor var de nødt til at pacificere ham og binde ham for at undgå brand på båden. Fiskerne mente, at han var død som følge af alkoholabstinenser, da han havde været alkoholiker i mange år – og ikke på grund af de skader, han var påført under pacificeringen. Men det var anklagemyndigheden ikke enige i.

Første gang jeg møder min klient, har han sidet varetægtsfængslet i et år, og det første chok ved hele den her sag har lagt sig lidt. Han har besøgs- og brevkontrol og må derfor ikke tale med andre end sin advokat om selve sagen. Han har bedt om psykologhjælp i fængslet, men det er blevet ham nægtet. Jeg ved ikke hvorfor. Men jeg kan sige, at han er stadigvæk voldsomt mærket af sagen. Jeg tror, det kunne have hjulpet ham, hvis han havde haft adgang til en psykolog efter det voldsomme traume, han havde oplevet.

"Konkret blev det altså begrebet 'delirium tremens', som viste sig at være meget udslagsgivende i denne sag."

Det er jo der, man nogle gange som forsvarsadvokat føler, at man både er krisepsykolog og sagsbehandler. Det er langt fra kun det juridiske, man taler med klienterne om.

Men da jeg møder ham første gang, er der opstået en form for hverdag for ham inde i fængslet, så han fremstod rimelig afbalanceret. Jeg fik hans perspektiver på sagen, inden jeg læste op på den ordentligt selv. Det kan tit give god mening, for så har man en forståelse af klientens oplevelse af sagen, inden man sætter sig alt for meget ind i materialet. Efterforskningsmæssigt var der allerede foretaget en masse – også på foranledning af de andre forsvarere, så derfor var det ikke så meget den del, jeg skulle fokusere på. Troede jeg.

Men jeg var særlig opmærksom på, at jeg skulle sætte mig ind i de særlige forhold, og hændelsesforløbet som det fandt sted. Det hele var foregået til havs i hårdt vejr, og det er ikke noget, jeg har det helt store kendskab til.

Det var en bemærkelsesværdig og ret kompleks sag, og det skulle vise sig, at jeg måtte dykke ekstra grundigt ned i materialet. En af de helt afgørende ting ved vurderingen af sagen var blandt andet 'rækkevidden af nødværge og excess i nødværge'. Fordi de stod jo i en situation, hvor de ikke kunne ringe

efter hjælp, og så forvente at den stod der indenfor fem minutter.

Det er i sagens natur ikke noget, der er særlig meget praksis på, så kunsten var at forsøge selv at forstå situationen og at få folk til at sætte sig ind i det. Hvis ingen havde gjort noget, var de så alle døde, fordi skibet blev brændt ned? Og dernæst var spørgsmålet rækkevidden af medvirken. Altså kan man blive medvirkende ansvarlig for noget, hvor man faktisk ikke har kunnet forlade stedet?

Faktum er, at der faktisk gik næsten to timer efter, der blev ringet efter hjælp, til helikopteren var derude. Og derefter tog det en halv time for redningspersonalet fra helikopteren bare at komme ned på skibet, fordi der var stormvejr og høje bølger. De var faktisk ved at afbryde det, fordi det var meget risikabelt. Så det var jo i sig selv noget, man skulle prøve at sætte sig ind i. Herunder også om redningsmetoden, hvor afdøde blev firet op fra båden, kunne have påført ham skader. Og så det her med hvordan man egentlig færdes på et skib. Der er dørtrin på en lille halv meters højde mange steder, der er lavt til loftet, og hvordan kunne det, at man bevæger sig rundt i hårdt vejr så have en betydning på nogle af de skader, der var fundet på den afdøde. Og hvordan er forholdene, når man skal transportere en person op på dæk, mens man selv vælter frem og tilbage.

Det skulle jeg prøve at sætte mig ind i og formidle til retten. Man bliver nødt til at arbejde ud fra, at de egentlig heller ikke har et dybere kendskab til det. Der var også nogle regler om søfart, jeg fik sat mig ind i, blandt andet ved kontakt til Søfartsstyrelsen, og som retten direkte lagde vægt på ved afgørelsen. Altså hvordan fungerer det egentlig på et skib, hvem er øverste myndighed ombord? Det er jo sådan lidt et minisamfund i den periode, de er derude 70 sømil fra land. Hvordan er forpligtelserne i den retning til at gøre, hvad en kaptajn siger? Hvad er sikkerhedsforskrifterne på et skib i forhold til alkoholindtag? Det var jo ikke noget, hvor man lige kan trække på erfaringerne. Der er andre regler. Og så det med, hvor farlig en brand ombord er. Det er noget andet,

end hvis det er i et hus. Man kan vel sammenligne det med en form for egenhændig efterforskning. Også for så vidt angår en undersøgelse af skibets indretning ud fra de oplysninger, der var i sagen. Og selvfølgelig via samtaler med min klient. Skæbnen ville faktisk, at jeg har noget fiskerfamilie, som jeg boede hos, da sagen skulle behandles i retten. Inden retssagen prøvede jeg at høre dem om nogle ting – uden at fortælle noget om selve sagen, naturligvis, ligesom jeg efter samme præmisser talte med en læge om begrebet 'delirium tremens'. Nogle af de ting, lagde retten direkte vægt på i sine præmisser.

Konkret blev det altså begrebet 'delirium tremens', som viste sig at være meget udslagsgivende i denne sag. Det er en tilstand også kaldet 'drankergalskab', hvor man får svære abstinenssymptomer og kan blive psykotisk og hallucinere. Tilstanden skader hjernen, og man kan dø af den.

Problemet, der blev lagt til grund, var, at den afdøde havde været alkoholiker gennem mange år og i ret udpræget grad. Men måtte ikke drikke alkohol ombord. Når han så ikke fik noget at drikke, blev han abstinent, og så udviklede det her delirium sig. Det faktum, at han ikke havde noget alkohol i blo-

OM SAGEN

Natten til den 30. januar 2023 omkom en 41-årig mand, der for første gang var på arbejde som fisker ombord på Fiskekutteren 'Inger Katrine', mens den var til havs under et uvejr, 70 sømil vest for Thyborøn.

Da kutteren kom tilbage til land i Thyborøn, blev fem besætningsmedlemmer efterfølgende anholdt, og senere tiltalt for at have frihedsberøvet og dræbt den 41-årige. Anklagen lød, at de i forening havde overmandet og bundet manden samt slået, sparket og trampet på ham, indtil han til sidst blev kvalt.

De tiltalte nægtede sig skyldige og forklarede fra starten bag lukkede døre, at manden blev aggressiv og truende under turen, hvilket førte til, at de var nødt til at pacificere ham, og det forårsagede læsioner på fiskerens krop, samt at de havde forsøgt at genoplive manden. De mente, at han led af alkoholabstinenser og muligvis delirium tremens, hvilket kan forårsage hallucinationer og voldelig adfærd.

Efter at have siddet varetægtsfængslet i halvandet år, blev de alle fem frikendt 12. juni 2024 i byretten i Holstebro.

Nævningetinget, bestående af tre dommere og seks nævninge, var enige i, at de fem var uskyldige, og at det ikke var bevist, at manden døde som følge af overmandingen, og at det ikke var modbevist, at dødsårsagen kunne være delirium tremens.

Retten vurderede, at de alvorligste skader – brud på skjoldbruskhornet og tungebenet formentlig blev forårsaget, da en af de tiltalte tog halsgreb på fiskeren.

Men det var ifølge rettens vurdering "rimeligt begrundet" i forhold til at forhindre fiskeren i at sætte ild til skibet.

det – det var lige præcis det, der var problemet. Hvis han havde opretholdt sin vanlige funktionspromille, så var det ikke sikkert, det var gået så galt. Det er utrolig forfærdeligt og tragisk.

Det her fluespray havde de åbenbart ombord sammen med rengøringsmidler. Sådan én tog han og sprayede med og tændte ild til det, der kom ud. Der blev fremvist nogle rekonstruktioner foretaget af politiet på foranledning af en af mine kolleger, som viste en flamme, som var omkring 70 cm – altså det var ikke bare for sjov. Det var en meget stor flamme. Derudover kastede han også sprit på en af de tiltalte i forbindelse med situationen og stod med den her lighter, som om han skulle til at antænde, og det var i den forbindelse, der opstod panik.

De tiltalte har alle en samstemmende forklaring på, at det var det, der skete.

Der var faktisk rigtig mange muligheder for at efterprøve deres forklaring. Fordi det er et skib, så er der også utroligt mange logoplysninger, man skal sætte sig ind i. De har nogle transmittere på, der sender signaler konstant om, hvor hurtigt de sejler, i hvilken retning de sejler, og de melder også ind, hvad de fanger af fisk løbende. Og derudover var der også nogle øvrige tekniske beviser, aflytning af telefon mv. Retten siger i dommen, at de lægger vægt på, 'at der er ikke dokumenterede forhold, der taler imod det af de tiltalte beskrevne hændelsesforløb.'

Det kunne lægges til grund, at der ikke var noget, der pegede i retning af, at de havde forsøgt at fjerne spor. Det kan man blandt andet se ved, at der var beskidt. Der var ikke den der aftørring, som man nogle gange ser i film. Der var også alt tøj, et gulvtæppe og alle ting der var brugt til forsøg på genoplivning osv. – alt var gemt. Så det var helt tydeligt, at der ikke var forsøgt at skjule noget.

Alligevel måtte de forblive i varetægt. Det ser underligt ud, men forklaringen er nok den, at sagen stod og faldt med de lægelige oplysninger, som de kom frem under hovedforhandlingen, og at der var objektive fund på den afdøde, som talte i retning af, at han var påført forskellige skader. Men det var sådan set også ubestridt. Der var også fore-

taget halsgreb, og mistanken var, at det havde forårsaget kvælning, der førte til dødsfaldet. Derfor var det meget afgørende, hvad retsmedicinen havde af konklusioner. Det blev først uddybet under selve hovedforhandlingen, hvor hun var hovedvidnet.

Essensen var – er det kvælning, han dør af, eller er det ikke det, han dør af. Og der blev det tydeligt under hovedforhandlingen, at det faktisk slet ikke kunne lade sig gøre, det scenarie der var opstillet i anklageskriftet. Fordi man ved, hvor hurtigt dødsstivhed indtræder, og der var nogle læger derude og hente ham op, som kunne konstatere, at der ikke var indtrådt dødsstivhed på det tidspunkt, og derfor kunne man ud fra det nogenlunde fastslå, hvor tidligt døden var indtrådt. Det stemte overens med de tiltaltes forklaring, men det passede ikke med det tidspunkt, hvor der har været denne her paniksituation, hvor de har været nødt til at pacificere ham – så det har ikke været der, han døde. Her er det så, at det her med delirium bliver meget relevant. Jeg lavede sammen med en anden forsvarer en materialsamling om, hvad delirium egentlig er, og den kom til at indgå i hovedforhandlingen og rettens afgørelse, hvor retten direkte henviste til den fremlagte litteratur om emnet.

Lige der er jeg nødt til at påpege en kritik af politiet og anklagemyndigheden, for det er faktisk det helt springende punkt. Forklaringerne fra de tiltalte omkring et muligt delirium er fremme allerede helt tidligt fra grundlovsforhøret og bliver understøttet af, at der er foretaget nogle søgninger på computeren på skibet omkring delirium. Undervejs omkring efterforskningen bliver der stillet spørgsmål til lægerne omkring det her tema af de andre forsvarere, men hverken politiet eller anklagemyndigheden har på noget tidspunkt selv søgt at få afdækket den del tydeligere, og det endte jo med at være helt afgørende. Det, synes jeg, er kritisabelt, at man ikke på eget initiativ, som led i sin objektivitetsforpligtelse, i videst muligt omfang forsøger at efterprøve, om den her del af de tiltaltes forklaringer reelt set kunne være sand?

Man testede til gengæld alt muligt andet. Der

var oplysning om, at der er en lille ventil nede i døren på kutteren, og den testede man for, om der var spor efter ild, og om der var spor efter fluegiften, idet der var forklaringer om, at der kom ild ud igenem dem. Der finder man så spor efter fluegift, men

man finder ikke spor efter sod. Det blev fremhævet som et problem imod de tiltaltes forklaringer, at der ikke var de her sodpartikler, men en af de andre forsvare i sagen fremlagde så dokumentation om, at det kommer an på forbrændingsrenheden – så det er slet ikke sikkert, at der ville være sodpartikler, og det er jo mindst lige så afgørende en del af det bevis, og så man kan jo ikke bruge det som indicium mod de tiltaltes forklaringer.

Jeg vil vove at påstå, at der var opstået lidt tunnel-syn hos politi og anklagemyndighed i den her sag. Hvis man ikke undersøger det hele fuldstændigt – altså i dette tilfælde delirium – så er det problematisk. Du kan ved en simpel google-søgning finde videnskabelige artikler, der faktisk dokumenterer, at der er en dødelighed på op til tyve procent i ubehandlede tilfælde af delirium tremens. Og dødeligheden stiger, alt efter hvor mange gange man har haft det, og det kom jo frem, at han har haft flere anfald før.

Hvis man havde haft en interesse i at undersøge det her med delirium på et tidspunkt fra anklagemyndighedens eller politiets side, så er det slet ikke sikkert, at det først var under hovedforhandlingen, at man fandt ud af det. Og det er dér hele problemet ligger. Og hvorfor har man så ikke gjort det?

Det er måske lidt sådan i politi- og straffesagsregi, at hvis det 'lugter lidt af fisk, så er det nok fisk', for nu at blive i fiskeri-jargonen. Det kunne jeg godt være rigtig bange for, at man også har tænkt i den her sag. Man har ikke kunnet se andre muligheder og i stedet taget udgangspunkt i, at ingen kan være så uheldige, som det reelt viste sig at være tilfældet i denne sag.

Det viser sig, at delirium kan man ikke spore ved en obduktion, så det ville aldrig kunne lade sig gøre rent lægeligt at slå fast, om det har været en dødsårsag. Men man kan heller ikke slå fast, at det ikke har været det, og fordi der er de andre oplysninger omkring det tidsmæssige, så måtte det være det, der blev konklusionen.

Dommen faldt den 12. juni 2024 ved byretten i Holstebro. Alle de tiltalte blev frikendt og genforenet med deres familie. Men det har ramt min klient hårdt, og jeg tror meget kunne have været anderledes for ham, hvis sagen var grebet anderledes an, og hvis han havde fået psykologbistand i fængslet. Han plages dagligt af mareridt stadigvæk omkring det, der fandt sted ude på den båd. Han er ikke i stand til at arbejde, som han har det nu.

Vi ventede i 14 dage på, om anklagemyndigheden ville anke. Det gør de stort set altid på den sidste dag, så jeg havde jo tænkt, vi skulle vente til sidste sekund. På den sidste dag bliver jeg så ringet op af et medie, som spørger om, hvordan vi har det med, at der ikke bliver anket. Anklagemyndigheden har besluttet, at der ikke bliver anket i kuttersagen, men har ikke orienteret os om det, inden de lægger presmeddelelsen ud, og det ringer jeg også til dem om og er pænt pikeret over, fordi det er et billede på, at der er et hensyn, der overstiger hensynet til de implicerede i sagen.

De fem har søgt erstatning for uberettiget va-

retægtsfængsling og tabt arbejdsfortjeneste og til dels fået den. En sigtelse for drab giver dobbeltestatning per døgn i varetægt ved en frifindelse. Men idet grundlaget for varetægtsfængslingen alene var grov vold, fik de fem ikke den dobbelte takst. Det er blevet stærkt kritiseret af os forsvarere, da sagen blev behandlet som en drabssag både af anklagemyndigheden og i medierne. Der bør være rum for konkrete vurderinger frem for et firkantet regelsæt, der reelt stiller de sigtede ringere i erstatningsmæssig henseende, når en dommer har forsøgt at lade tvivlen komme dem til gode og alene fundet grundlag for fængsling for en mildere lovovertrædelse.

Noget af det, der har gjort størst indtryk på mig i denne her sag, er virkelig, hvor afgørende en rolle, man kan have som forsvarer. For hvis der havde siddet fem forsvarere med hænderne foldet i skødet, så var de her oplysninger ikke kommet frem.

Og så ved jeg ikke, om resultatet var blevet det samme. Det synes jeg faktisk er lidt chokerende. Det her var vitterligt fem helt normale mennesker, der var havnet i en forfærdelig situation. Det var en sag, som det var svært ikke at lade krybe ind under huden. Jeg blev faktisk selv følelsesmæssigt påvirket af det, også selv efter frifindelsen. Det har ikke

været sådan en, man lige kunne lægge på hylden og så tage hjem.

Jeg er nok selv blevet grundigere som forsvarer efter den sag – også med at passe på ikke selv at falde ned i den der fortælling om 'at hvis det lugter lidt af fisk, så er det nok også fisk'. Og stædigt holde fast i mit udgangspunkt om at lytte efter hvad klienterne fortæller én inden at have læst sagens akter og på den måde ubevidst at have dannet sig en forudindtaget opfattelse af sagen, for man er deres allernærmeste og mest betroede i det her, og deres eneste vej ud, potentiel set. Klienten er ens vigtigste aktiv i forberedelsen af en sag.

Man skal passe på med ikke at lade sig farve og på en eller måde blive lidt fartblind i det og så simpelthen bare prøve i endnu højere grad at se om ikke det, de siger, i virkeligheden kan passe ind i sagens oplysninger – altså de øvrige oplysninger der er i sagen – at det forholder sig sådan, som ens klient forklarer om.

Denne her sag var tæt på at ende som et klokkeklart justitsmord. Og det er der altså langt imellem. Og det er jo nok også en af grundene til, at jeg stadigvæk taler jævnligt med min klient, og familien. Jeg har fået dem tæt ind på livet. ♦

49

METTE MARIA LORENTZEN (H)

Forsvarsadvokat hos Stagetorn advokater siden 2020. Beskikket advokat i 2020. Uddannet Cand. Jur. fra Københavns Universitet 2011. Har tidligere arbejdet som anklager i både Københavns Politi, Statsadvokaten og Rigsadvokaten. Har massiv erfaring med alle typer straffesager i både by- og landsretten. Har undervist i strafferet på politiskolen. Bestyrelsesmedlem i Landsforeningen af Forsvarsadvokater og Foreningen af Beneficerede Advokater i København. Bestyrelsesmedlem af den rets- og kriminalpolitiske tænketank FORSETE.

Politikernes konstante behov for at vise handlekraft er problematisk

Zenia Stampe (B) ønsker ikke en følelsesbaseret retspolitik. Hun mener, at der bør føres en politik, som er baseret på viden og med fokus på problemløsning. Og at politikerne skal passe på med ikke at skabe paragraffer for at virke handlekraftige, hvis de alligevel ikke kan implementeres eller bliver brugt.

Hvorfor har du valgt det retspolitiske område?

Retsordførerskabet berører selve kernen af Det Radikales dna. Det handler om retsstat, menneskerettigheder og en realbaseret verdensorden. At der altid er rammer og grænser for, hvordan man bruger magten. Det har altid været fundamentet for den radikale retspolitik.

Men radikal retspolitik handler også om forebyggelse, resocialisering og at løse problemerne fra roden. Vi arbejder for en mere vidensbaseret retspolitik, som sigter mod at reducere kriminalitet frem for bare at reagere på kriminalitet. Vi er nået til et punkt, hvor strengere straffe skaber flere problemer, end de løser. For at løse kriminalitet ser jeg det som fundamentalt, at man ser på grunden til, hvorfor folk ender i kriminalitet, analyserer på det og sætter ind dér.

Hvad har optaget dig i Retsudvalget?

De store retsområder er forligsbelagt, og derfor ligger mange af de større diskussioner ikke i selve Retsudvalget, men derimod i forligskredsene. Men vi bruger selvfølgelig Retsudvalget til at indkalde samråd, når der dukker konkrete sager op, som ikke er dækket af forligskredse. Jeg har for eksempel indkaldt ministeren i samråd om politiets ansvar for at gribe ind overfor chikane og ødelæggelse af naturpleje.

Den specifikke sag handler om, at der er blevet sat heste og køer ud i naturen i forbindelse med et kontrolleret forsøg med naturlig vedligeholdelse af vegetation. Dyrene går ude hele året rundt, og det har skabt en kæmpe debat, fordi der er nogle, der synes, at det er synd for dyrene, at de skal gå ude om vinteren. Aktivisterne fodrer dyrene og ødelægger dermed forskningen, der jo netop handler om, at dyrene skal græsse og derved opretholde naturplejen. Aktivisterne chikanerer også de ansatte, der føler sig utrygge og må tilkalde politiet.

Som naturordfører synes jeg, at det er et kæmpe problem, at aktivister ødelægger vigtig forskning i at

genskabe tabt biodiversitet i lyset af biodiversitetskrisen. Jeg synes heller ikke, at det er i orden, at offentlige medarbejdere skal gå utrygge på arbejde. Så for mig er der ingen tvivl om, at det er politiets opgave at sikre forskningen og de ansattes tryghed. Men som retsordfører kan jeg samtidig godt se, at miljøkriminalitet og chikane bare er nogle af de mange nye opgaver, der er landet i politiets opgaveportefølje, og som gør det svært at få ressourcerne til at slå til. Og det forklarer, hvorfor vi i en tid med rekordlav kriminalitet alligevel aldrig synes, at politiet har ressourcer nok. Jo mere velfungerende et samfund er, desto mindre finder vi os i. Og når folk bryder fællesskabets regler, så ringer vi til politiet.

Hvad er det vigtigste retspolitiske problem lige nu?

Retssystemet er totalt overbebyrdet, og de midler, som vi tilfører, bidrager ofte til, at det bare sander til et andet sted. Når vi for eksempel giver penge til politiet, så kan de sende flere sager videre til Anklagemyndigheden, der så skubber mere til domstolene, som så igen sender flere i fængsel. Så midler det ene sted skal altid følges op af midler til resten af straffesagskæden, hvis ikke det skal sande til.

Politikernes konstante behov for at vise handlekraft er også en del af problemet. Vi skal passe på ikke at skabe en masse paragraffer for at virke handlekraftige. For ofte fører det bare til mere bureaukrati, som gør systemet endnu tungere og uigennemskueligt, samtidig med at det skaber nogle falske forventninger i befolkningen. Det synes jeg er virkelig bekymrende. For det er ofte det samme antal ansatte i kommunerne og i politiet, der skal løfte alle de nye tiltag, og de bliver ikke bedre stillet af konstant at få ændret på deres regelgrundlag, bare fordi en minister skal virke handlekraftig. Tværtimod.

Jeg var temmelig chokeret, da jeg i forbindelse med arbejdet på den sidste bandepakke fandt ud af, at ho-

ZENIA STAMPE
Medlem af Folketinget for Radikale Venstre
Medlem af Retsudvalget

vedparten af de mange tiltag mod ungdomskriminalitet overhovedet ikke bliver brugt ude i kommunerne. For kommunerne har ikke fået tilført flere ressourcer, så de kan på ingen måde løfte den opgave. I forhold til politiet er der slet ikke tid til arbejdet med den fundamentale forebyggelse, som de havde tid til for tyve år siden. Og politiet ved altså godt, hvordan man forebygger den slags, men det er bare umuligt for dem, når vi inde på Christiansborg bliver ved med at vedtage nye tiltag og paragraffer, og derved gør systemet tungere og tungere.

Hvad har du selv gjort for at ændre det?

Lige nu forsøger jeg at sætte fokus på problemet, for jeg tror ikke, at man skal underkende, at hvis man bliver ved med at snakke længe og nok, så vil der være nogle, som ender med at høre på én.

Det giver mig for eksempel håb, når jeg læser Peter Hummelgaards nye bog om forebyggelse af vold mod børn. Vi er selvfølgelig ikke enige med ham i, at man skal forskelsbehandle afhængig af, hvor man bor. Men en stærkere indsats for at bekæmpe vold mod børn var et vigtigt tema for os Radikale under de sidste bande-forhandlinger, så jeg er glad for, at ministeren også er optaget af det.

Vi skal gøre mere for at hjælpe de børn og unge, hvor man kan se, at de meget nemt kan ende på en kurs, der ikke er god for nogen. Vi må ikke svigte dem politisk, for en hårdkogt kriminel har ofte været et svigtet barn engang – og det gælder både fra systemets og forældrenes side.

Hvad skal der mere fokus på i 2025?

Min primære analyse er, at retsområdet er alt for følelsesstyret og er en kæmpe administrativ betonklods, der faktisk virker mod hensigten, og gør systemet langt mindre agilt.

Der skal mere fokus på årsager og virkning – vi skal

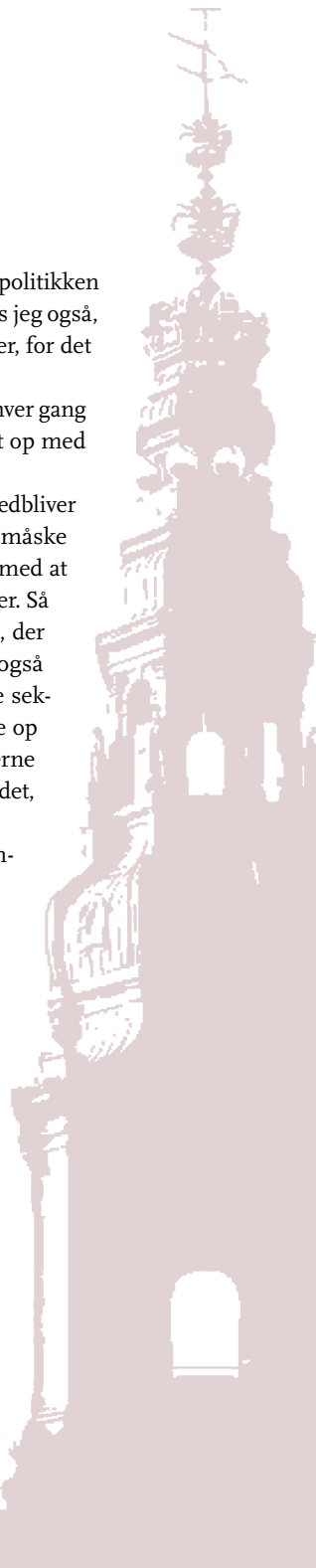
have mere analyse og ekspertise ind i retspolitikken fremfor følelser, reaktion og straf. Så synes jeg også, at vi har brug en snak om politiets opgaver, for det er ved at sande til.

Det er lidt som Køge Bugt motorvejen; hver gang man bygger et nyt spor, så bliver det fyldt op med det samme, og så er der kø igen.

Uanset hvor mange penge politiet får, vedbliver det med at være et problem, og det kan måske være, fordi man som politiker bliver ved med at råbe handlekraft og udvide politiets opgaver. Så der har vi en grundlæggende diskussion, der er nødvendig at tage, og det er sikkert også gældende for flere steder i den offentlige sektor, hvor systemerne har det med at hæve op og til sidst blive så tunge, at kerneopgaverne ikke kan løses. Men hvordan vi skal løse det, det ved jeg simpelthen ikke.

Vi er også bekymrede for retsstatsprincipperne, for det er ofte, at vi sidder med høringssvar, hvor eksperter fra diverse miljøer peger på mulige problemer, og det er mere reglen end undtagelsen, at der ofte er nogle retsstatsmæssige betænkeligheder og bekymringer ved lovforslagene. Og det skyldes, at vi har en retspolitik, hvor politikerne ofte er meget interesserede i at udvise handlekraft, hvilket kan betyde, at man ender med at komme på kollision med nogle basale, retsstatsmæssige principper.

Nogle gange kan det næsten føles som om, at der er visse politikere, der har som mærkesag at nedbryde de grundlæggende principper og den regelbaserede verdensorden. ♦

Kundekendskabsprocedurer for fysiske personer

Tekst: Julie Randrup, specialkonsulent hos Advokatsamfundet

Hvidvaskloven forpligter advokater til at gennemføre kundekendskabsprocedurer, når de behandler sager omfattet af hvidvaskloven. Kravene til gennemførelse af kundekendskabsprocedurer knytter sig til behandlingen af en konkret sag. Dette er del to af tre i serien om kundekendskabsprocedurer generelt.

Advokatsamfundets artikelserie med titlen “Kundekendskabsprocedurer” har til formål at give et overblik over netop kundekendskabsprocedurer i advokatens møde med forskellige klienter. Denne artikel er del to i serien, som består af i alt tre dele og vedrører kundekendskabsprocedurer for fysiske personer. Første del er udgivet i Advokaten 4 2024, og del tre, som vedrører kundekendskabsprocedurer for juridiske personer, forventes udgivet i næstkommende udgave af Advokaten.

For at finde ud af hvilke kundekendskabsprocedurer, der er tilstrækkelige i en konkret sag, skal advokaten foretage en risikovurdering af klientforbindelsen og sagen. Du kan læse nærmere om kravene til risikovurderingen i artiklen “risikovurdering på sagsniveau”, som er udgivet i Advokaten 3 2024. Advokater skal således kunne dokumentere overfor tilsynet, at der er foretaget en konkret risikovurdering af klientforbindelsen og sagen, og at der herefter er udført kundekendskabsprocedurer i tilstrækkeligt omfang, risikovurderingens konkrete udfald taget i betragtning.

Kundekendskabsproceduren, når klienten er en fysisk person

Det følger af hvidvasklovens § 11, stk. 1, nr. 1, jf. hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 13, at de kundekendskabsprocedurer, som advokater skal gennemføre, om-

fatter indhentelse af klientens identitetsoplysninger. Det følger videre af § 11, stk. 1, nr. 1, litra a, at kundekendskabsproceduren skal omfatte navn og cpr-nummer eller lignende, når klienten er en fysisk person.

Identitetsoplysninger, som advokaten har indhentet, skal for både fysiske og juridiske personer kontrolleres på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde, jf. § 11, stk. 1, nr. 2. Ved pålidelig og uafhængig kilde forstås for eksempel elektroniske identifikationsmidler, tillidstjenester, sikre fjernidentifikationsprocesser eller elektroniske identifikationsprocesser, såfremt processerne er reguleret, anerkendt, godkendt eller accepteret af de kompetente nationale myndigheder.

Advokater skal endvidere tage hvidvasklovens øvrige forpligtelser i betragtning i forhold til kundekendskabsprocedurernes gennemførelse, herunder hvidvasklovens § 18 om politisk eksponerede personer, nærtstående og nære samarbejdspartnere til disse. Advokaten skal ligeledes være opmærksom på, at der i visse tilfælde kan gennemføres lempede kundekendskabsprocedurer i medfør af hvidvasklovens § 21, samt at advokaten i visse tilfælde er forpligtet til at gennemføre skærpede kundekendskabsprocedurer i medfør af hvidvasklovens § 17. Der henvises til artikelseriens del et om kundekendskabsprocedurer ge-

nerelt, hvor der er redegjort nærmere herfor.

“Cpr-nummer eller lignende”

Personer, der fødes i Danmark eller flytter til Danmark fra udlandet, vil sædvanligvis være tildelt et cpr-nummer. Dette efterlader dog mange tilfælde, hvor det ikke vil være muligt at indhente cpr-nummer på en klient. I tilfælde hvor klienten ikke er tildelt et cpr-nummer, vil klienten ofte have et andet personligt identifikationsnummer, for eksempel i form af et nationalt ID-nummer, som advokaten i så fald skal indhente. Såfremt advokaten indhenter et identifikationsnummer, som ikke er et cpr-nummer, er advokaten forpligtet til at sikre, at der er tale om et unikt, aktivt og/eller gyldigt nummer.

Såfremt en klient ikke har et cpr-nummer eller et lignende personligt identifikationsnummer, følger det af hvidvasklovens § 11, stk. 1, nr. 1, litra a, sidste punktum, at identifikationsoplysninger skal omfatte klientens fødselsdato.

Advokaten kan kun i tilstrækkeligt omfang opfylde forpligtelsen ved indhentelse af klientens fødselsdato, når advokaten har sikret sig, at kundekendskabsproceduren ikke har kunnet gennemføres i medfør af § 11, stk. 1, nr. 1, litra a, 1. pkt., ved indhentelse af cpr-nummer eller lignende.

Det er vigtigt, at advokaten kan dokumentere at have undersøgt, hvem der er advokatens klient, herunder de foretagne kontroller heraf.

Forløbet under et tilsyn

Når der gennemføres et tilsyn med en advokat, og der i den forbindelse gennemgås sager omfattet af hvidvaskloven, vil advokaten blive bedt om at dokumentere kundekendskabsprocedurens gennemførelse. Det fremgår således af hvidvasklovens § 11, stk. 4, at advokaten skal kunne godtgøre overfor den myndighed, der fører tilsyn med dennes overholdelse af loven, at kendskabet til klienten er tilstrækkeligt i forhold til risikoen for hvidvask og finansiering af terrorisme. Advokaten skal i den forbindelse kunne dokumentere at have foretaget en risikovurdering af klientforbindelsen og sagen, ligesom advokaten skal kunne dokumentere at have gennemført tilstrækkelige kundekendskabsprocedurer i forlængelse heraf. Kravene til gennemførelsen af risikovurderingen af klientforbindelsen og sagen gennemgås ikke nærmere i denne artikel, idet der henvises til artiklen "risikovurdering på sagsniveau", udgivet i Advokaten 3 2024.

Når advokaten har gennemført sin risikoanalyse og klassificeret forholdene forbundet med klientforbindelsen og sagen, vil risikoscoren danne grundlaget for omfanget af den kundekendskabsprocedure, som advokaten skal gennemføre. Under et tilsyn vil advokaten – foruden dokumentation for risikovurderingens foretagelse – blive bedt om at dokumentere, at der

er indhentet tilstrækkelige oplysninger og gennemført tilstrækkelig kontrol af, hvem der er advokatens klient.

Det er vigtigt, at advokaten kan dokumentere at have undersøgt, hvem der er advokatens klient, herunder de foretagne kontroller heraf. Kravene til omfanget af det undersøgte vil variere konkret, men advokaten er i alle tilfælde forpligtet til at kunne dokumentere overholdelsen af § 11. Det bemærkes i den forbindelse, at der altid er krav om, at der gennemføres kundekendskabsprocedurer. Det er således alene omfanget af, som vil være af varierende karakter.

Advokater skal kunne fremvise kopi af de identifikationsoplysninger, som er indhentet vedrørende klienten. Klienten kan for eksempel have afleveret kopi af dennes pas og sygesikringskort. Advokaten skal desuden kunne dokumentere, hvornår oplysningerne er indhentet, da tilsynet skal påse, at kundekendskabsproceduren er gennemført rettidigt. Såfremt advokaten har taget en fysisk kopi af oplysningerne i forbindelse med klientens fremmøde på kontoret, skal advokaten sikre, at kopien bliver forsynet med en datering. Dette kan for eksempel ske ved, at advokaten sender kopien i en mail til sig selv, således at der opnås en sikker dokumentation på tidspunktet for indhentelsen, som ikke kan manipuleres.

Advokaten skal desuden kunne dokumentere at være i besiddelse af gyldige

identifikations-oplysninger. Såfremt et indhentet pas udløber under sagens behandling, skal advokaten indhente nye og gyldige identifikationsoplysninger på klienten. Advokaten skal være opmærksom på at gemme den ældre kopi, samt dokumentation for tidspunktet for indhentelse af denne. Tilsynet vil bede advokaten om at dokumentere, at hvidvasklovens bestemmelser er overholdt, og at de har været overholdt under hele sagens behandling.

Opmærksomhedspunkt vedrørende selskabsstiftelser

I forbindelse med advokatopdrag, der involverer selskabsstiftelser, er det relevant at bemærke, at der ikke kan gennemføres kundekendskabsprocedurer på en juridisk person, som ikke eksisterer. Såfremt en advokat bliver kontaktet af en fysisk person, der ønsker advokatens bistand til stiftelse af et selskab, er det således den pågældende person, som retter henvendelse til advokaten, der vil blive opfattet som klienten. Det er også i den henseende uden betydning, om den eller de pågældende, der betegnes som advokatens klient/klienter, kommer til at udgøre reelle eller legale ejere af selskabet, når dette er stiftet.

Advokaten bør naturligvis fortsat – og i det omfang, som risikovurderingen giver anledning hertil – indhente oplysninger vedrørende både klienten, men også det selskab der skal stiftes. ♦

Nyere kendelser fra Advokatnævnet

Tekst: Nina Hjelm Ellinghaus, Kirstine Mejer-Warnich og Henriette Leighton Rennison, Advokatnævnets sekretariat

Denne artikel beskriver en række problemstillinger, som Advokatnævnet for nyligt har taget stilling til. Læs blandt andet om advokaters pligt til at foretage anmeldelse til deres ansvarsforsikringsselskab, grænserne for henvendelse til skønsmand, og spørgsmålet om interessekonflikt i forbindelse med oprettelse af et testamente.

Når advokater pådrager sig et muligt erstatningsansvar

Advokater kan potentielt pådrage sig et erstatningsansvar ved de handlinger og undladelser, som advokaten har udført som led i et opdrag for en klient.

Det er en afgørende forudsætning for, at klienten skal kunne have tillid til advokatens rådgivning, at klienten ikke risikerer at lide økonomisk tab ved denne rådgivning. Derfor er det en grundlæggende forudsætning for at drive advokatvirksomhed, at advokaten har tegnet ansvarsforsikring og stillet garanti.

Det følger af Advokatnævnets praksis, at en advokat som udgangspunkt tilsidesætter god advokatskik, hvis han/hun undlader at foretage anmeldelse til ansvarsforsikringen, medmindre kravet må betegnes som åbenbart grundløst. Sidstnævnte vurdering bør advokaten foretage forsigtigt. Hvis advokaten er i tvivl, bør denne således anmelde kravet og lade forsikringsselskabet vurdere sagen i stedet for selv at afvise kravet.

En advokat kan ikke *på forhånd* fraskrive sig sit erstatningsansvar over for klienten. Dette er blandt andet begrundet i, at klienten, der søger hjælp hos

advokaten, ikke nødvendigvis vil være i stand til at gennemskue konsekvenserne af en sådan ansvarsfraskrivelse.

Ved kendelse af 30. oktober 2024 (sagsnr. 2024-771) tog nævnet stilling til, om den indklagede advokat havde tilsidesat god advokatskik ved at undlade at anmelde et rejst erstatningskrav til sin ansvarsforsikring og ved at forsøge at få klienten til at give afkald på at gøre et krav gældende mod advokaten.

I sagen havde den indklagede advokat bistået en klient med en sag, hvor modparten på et tidspunkt i forløbet gjorde gældende, at en tidsfrist for udpegning af en skønsmand var sprunget, og at klienten derved havde fortabt muligheden for at anfægte værdifastsættelsen af et selskab. Det var klientens opfattelse, at han herved havde lidt et tab, hvilket den indklagede advokat bestred.

Nævnet fandt, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik, da advokaten trods opfordring hertil ikke havde anmeldt det af klienten påståede erstatningskrav over for sit ansvarsforsikringsselskab. Nævnet lagde herved vægt på, at kravet ikke kunne anses som åbenbart grundløst, og at advo-

katen ved sin adfærd skabte usikkerhed om klientens mulighed for at få et eventuelt erstatningskrav dækket gennem advokatens ansvarsforsikring.

Herudover fandt nævnet, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik ved – som betingelse for fortsat at bistå klienten i sagen – at forsøge at få klienten til at give afkald på at gøre ethvert krav gældende mod advokaten/selskabet som følge af rådgivningen omkring fristen for udpegning af en skønsmand. Nævnet lagde særligt vægt på, at de nærmere økonomiske konsekvenser af et sådant afkald måtte fremstå som uvisse for klienten, som mente, at der var et erstatningskrav, samt at advokaten i stedet ville have haft mulighed for at udtræde af sagen.

Fra praksis kan også nævnes Advokatnævnets kendelse af 27. september 2024 (sagsnr. 2024-1239), hvor advokaten selv havde vurderet, at et krav var så åbenbart grundløst, at der ikke var pligt til at anmelde kravet til sit forsikringsselskab.

Sagen omhandlede en forkert rådgivning ved oprettelse af et testamente og en efterfølgende fejlagtig boopgørelse, som resulterede i, at en arving modtog for meget arv. Da fejlen blev

Advokatnævnet fandt, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at sikre, at boopgørelsen var i overensstemmelse med arveloven.

opdaget, måtte arvingen overføre den for meget udbetalte arv til de øvrige arvinger. Arvingen rejste krav mod advokaten, men advokaten afslog at anmelde kravet til sit forsikringsselskab.

Advokatnævnet udtalte, at en advokat over for hvem, der rejses et erstatningskrav, som ikke kan afvises som åbenbart grundløst, har pligt til at anmelde det rejste krav til sit ansvarsforsikringsselskab, så snart erstatningskravet rejses over for advokaten.

Advokatnævnet fandt, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at sikre, at boopgørelsen var i overensstemmelse med arveloven. Advokaten blev imidlertid frifundet for ikke at anmelde fejlen til sit forsikringsselskab, da det efter Advokatnævnets opfattelse var godtgjort, at det var åbenbart, at arvingen ikke havde lidt et økonomisk tab som følge af fejlen. Arvingen havde efter det oplyste endnu ikke disponeret over den for meget udbetalte arv, og arvingen ville efter arvelovens regler aldrig have kunnet modtage mere i arv end den korrekt opgjorte arv.

Henvendelse til skønsmand var egnet til at påvirke dennes udtalelse

Advokatnævnet har en forholdsvis omfattende praksis om advokaters henvendelse til vidner. Når det kommer til henvendelser til skønsmænd, er praksis mere sparsom. Grænserne for en advokats kontakt til skønsmanden i forbindelse med syn og skøn blev behandlet i Advokatnævnets kendelse af 9. december 2024 (sagsnr. 2024-2107).

I forbindelse med en retssag med syn og skøn havde skønsmanden sendt sit udkast til skønsrapport til parternes advokater med henblik på, at de kunne kommentere på eventuelle faktuelle fejl, inden rapporten blev afgivet. Den ene advokat benyttede lejligheden til i en e-mail at fremkomme med en række bemærkninger, som blandt andet vedrørte selve skønnet og skønsmandens faglighed.

Advokatnævnet fandt, at advokaten burde have undladt at sende e-mailen til skønsmanden. Nævnet lagde herved vægt på e-mailens indhold, som indeholdt en række uddybende spørgsmål til skønsmanden, og som ikke forudgående var afstemt med modparten. Dette kunne efter nævnets vurdering være egnet til at påvirke skønsman-

dens udtalelse på et tidspunkt, hvor den endelige skønsrapport endnu ikke forelå.

Der blev således lagt vægt på, om henvendelsen var egnet til at påvirke skønsmandens udtalelse. Advokaten må derfor udvise den samme forsigtighed ved henvendelse til en skønsmand som til et vidne med henblik på at sikre, at henvendelsen ikke er egnet til at påvirke skønsmandens eller vidnets efterfølgende forklaring/udtalelse for retten.

Interessekonflikt i forbindelse med bistand til oprettelse af et testamente

En advokat må ikke bistå en klient i situationer, hvor en interessekonflikt er opstået, eller hvor der foreligger nærliggende risiko for, at en sådan konflikt opstår.

Ved kendelse af 31. oktober 2024 (sagsnr. 2024-1420) behandlede Advokatnævnet blandt andet spørgsmålet om interessekonflikt i forbindelse med bistand til oprettelse af et testamente.

En mand, M, var på hospice, og hans samlever, K, henvendte sig til advokaten på vegne af M. Indklagede sendte ordrebekræftelse til M og K og

Advokatnævnet fandt, at advokaten burde have undladt at sende e-mailen til skønsmanden.

56

skrev blandt andet, at hun ydede dem rådgivning i forbindelse med spørgsmålet om arv og mulig oprettelse af testamente. Advokaten skrev endvidere, at hun forstod, at spørgsmålet var opstået i forbindelse med, at de havde fundet ud af, at K gennem deres lange samliv havde fået udbetalt mindre i pension, fordi M samtidig havde fået udbetalt tjenestemandspension, og at M nu havde et ønske om at kompensere K for dette. Advokaten skrev endvidere, at de i første omgang havde aftalt, at hun besøgte M på hospice for at tale om mulighederne, og alt efter M's ønske ville hun hjælpe dem med det videre forløb.

Advokaten oplyste for Advokatnævnet, at hun holdt to møder med M alene. M oprettede herefter notar-testamente i henhold til hvilket, K skulle modtage et sumlegat på 290.000 kr. M afgik efterfølgende ved døden.

M's tvangsarvinger klagede til Advokatnævnet over blandt andet, at advokaten ved sin bistand til M havde befundet sig i en interessekonflikt.

Advokatnævnet fandt, at klagerne

som tvangsarvinger efter M havde den fornødne retlige interesse i at klage over advokatens adfærd i forbindelse med oprettelsen af testamentet for M.

Advokatnævnet lagde til grund, at advokaten bistod både M og K i forbindelse med M's oprettelse af testamente. Nævnet lagde herved vægt på indholdet af advokatens ordrebekræftelse, herunder at denne var stilet til både K og M, samt på advokatens oplysninger over for Advokatnævnet om, at hendes klienter var både M og K.

9 medlemmer udtalte, at de fandt, at advokaten befandt sig i en interessekonflikt eller i nærliggende risiko herfor ved, at hun samtidig med, at hun bistod M med oprettelsen af testamentet, også bistod K, der blev begunstiget i testamentet. Advokaten rådgav dem begge i den forbindelse, herunder om hvordan M kunne tilgodese K ved en ensidig testamentarisk disposition, og rådgivningen var således ikke begrænset til alene at omfatte gennemførelse af, hvad M og K allerede måtte have drøftet, men omfattede rådgivning om indholdet af den ensidige testamanta-

riske disposition. Det måtte i den forbindelse derfor også lægges til grund, at M og K ikke nødvendigvis i det hele ville have sammenfaldende interesser med hensyn til rådgivningens indhold. På den baggrund fandt disse medlemmer, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik.

3 medlemmer udtalte, at de under de konkrete omstændigheder fandt, at advokaten ikke befandt sig i en interessekonflikt eller i nærliggende risiko herfor. Disse medlemmer lagde i den forbindelse blandt andet vægt på, at K på vegne af parterne henvendte sig til advokaten vedrørende M's ønske om at kompensere K på grund af en formueforskydning under deres samliv, og at det konkret kunne lægges til grund, at de ikke havde modstridende interesser. Disse medlemmer fandt på den baggrund, at advokaten ikke havde tilsidesat god advokatskik.

Der blev truffet afgørelse i sagen efter stemmeflertallet. ♦

Følg

Advokatsamfundet
på LinkedIn

ADVOKAT
SAMFUNDET

DEN ULTIMATIVE *Helbreds*forsikring

- Perfekt til partnere og nøglepersoner
- Markedets bredeste dækning til dit helbred
- Vælg selv hvilke grupper der er forsikret
- Ingen krav om helbredsoplysninger
 - Alle eksisterende diagnoser er meddækket

Brugt af partnerselskaber til at skabe tryghed,
fastholdelse og mindske risiko for langtidsfravær.

 Health
Insurance
Instantly

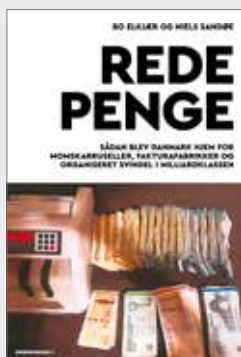
EUROPÆISK PÅVIRKNING AF DANSK STRAFFERET

Thomas Elholm m.fl.

550 kr. / 388 sider

Djøl Forlag

Bogen bygger på mere end 20 års erfaring, som forfatterne har indsamlet gennem arbejde og forskningsmæssig indsats om det europæiske samarbejde. Bogen henvender sig til alle praktikere, herunder dommere, advokater og anklagere og er ligeledes tænkt som undervisningsmateriale til studerende ved højere læreanstalter.

REDE PENGE

– Sådan blev Danmark hjem for momskarruseller, fakturafabrikker og organiseret svindel i milliardklassen

Bo Elkjær m.fl.

259,95 kr. / 400 sider

Forlaget Grønningen 1

Bogen fortæller om et netværk af danske og udenlandske svindlere, som siden midten af 00'erne har forfinet kunsten at forvandle beskidte penge til rede penge. Bogen dissekterer dette kriminelle columbusæg: De mere og mere komplekse metoder – fra momsbedrageri over fakturafabrikation til kryptosvindel.

UNGDOMSKRIMINALITETSLOVEN MED KOMMENTARER

Nicolaj Sivan Holst m.fl.

920 kr. / 367 sider

Karnov Group

Bogen gennemgår Ungdomskriminalitetsloven i detaljer, under inddragelse af forarbejder, lovbemærkninger samt relevant praksis, og forholder sig til lovens sammenhæng med den øvrige lovgivning. Den henvender sig til alle, der kommer i berøring med ungdomskriminalitetsnævnen, herunder advokater, dommere, anklagere og politifolk.

APPELTILLADELSER

Hanne Kjærulff m.fl.
750 kr. / 465 sider
2. udgave / **Djøf Forlag**

DANSK FUSIONSKONTROL

Jens Munk Plum m.fl.
1.500 kr. / 679 sider
4. udgave / **Karnov Group**

DEN EUROPÆISKE MENNESKE- RETTIGHEDSKONVENTION

– Med kommentarer
Jonas Christoffersen m.fl.
3.400 kr. / 2066 sider
4. udgave / **Djøf Forlag**

DOBBELTBESKATNINGS- OVERENSKOMSTER

Anders Oreby Hansen m.fl.
1.365 kr. / 728 sider
Karnov Group

ENTERTAINMENTRETTE

Jakob Plesner Mathiasen m.fl.
1.195 kr. / 556 sider
3. udgave / **Karnov Group**

FESTSKRIFT TIL HANS HENRIK EDLUND

René Franz Henchel m.fl.
530 kr. / 489 sider
Karnov Group

FINANSIELLE INSTRUMENTER OG DERES MARKEDER

Carsten Tanggaard
500 kr. / 373 sider
Djøf Forlag

FUNKTIONÆRLOVEN

– med kommentarer
Lars Svenning Andersen m.fl.
1.700 kr. / 634 sider
Djøf Forlag

GRUNDLÆGGENDE

SKATTERET 2025
John Bygholm m.fl.
1.045 kr. / 461 sider
18. udgave / **Karnov Group**

LÆREBOG I PERSONSKADEERSTATNING

Nanna Baade m.fl.
857,50 kr. / 366 sider
2. udgave / **Karnov Group**

OFFENTLIG ARBEJDSRET

Peer Schaumburg-Müller m.fl.
1.375 kr. / 595 sider
3. udgave / **Karnov Group**

OMBUDSMANDSLOVEN MED KOMMENTARER

Niels Fenger m.fl.
1.200 kr. / 337 sider
3. udgave / **Djøf Forlag**

PÅ SPORET

– En introduktion til jernbaneretten
Maria Gausdal m.fl.
450 kr. / 191 sider
Djøf Forlag

ROYALTYBEGREBET

– Studier over begrebet og dets
anvendelse i international skatteret
i en dansk sammenhæng
Søren Boje
850 kr. / 320 sider
Djøf Forlag

SKATTEFRI VIRKSOMHEDSOMDANNELSE

– en praktisk håndbog og
lovkommentar
Hans Henrik Bonde Eriksen m.fl.
770 kr. / 290 sider
3. udgave / **Karnov Group**

PÅ VEJ!

Databeskyttelsesret

Henrik Udsen & David Knobel

ISBN: 978-87-420-0074-8 | **Udgives:** Primo 2025

Mere info: på www.extuto.dk og i vores nyhedsbrev

NYHED!

Samtykke

Marie J. Sørensen & Tanja K. Christensen (red.)

ISBN: 978-87-420-0066-3 | **Udgivet:** August 2024

Sider: 624, indbundet | **Pris:** 795 kr. inkl. moms

NYHED!

Internetretten, 4. udg.

Jan Trzaskowski (red.)

ISBN: 978-87-420-0064-9 | **Udgivet:** Januar 2024

Sider: 904, indbundet | **Pris:** 895 kr. inkl. moms

FÅ MERE VIDEN på www.extuto.dk

Ex Tuto

Karnovs Blå Bog

Fulde navn: KAILA

Fødselsdag: 25. september 2024

Kendetegn: Juridisk ekspert, fordomsfri, grundig, pålidelig og lovlydig

Om 10 år: Har gjort indtryk på mange forskellige advokater og jurister i Danmark

Motto: Bedre beslutninger, hurtigere

Tre ting på en øde ø:

- AI development team,
- LLMs (Large Language Models),
- Juridisk indhold

Det siger folk:

"Jeg er ret imponeret over graden af 'mellemregninger'. På dette punkt adskiller KAILA sig klart fra de kendte chatbots, hvor man oftest får en konklusion uden en forklaring."

Advokatfuldmægtig fra større advokatfirma

Scan QR-koden
og lær KAILA
endnu bedre
at kende

KARNOV
GROUP